ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4466 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27/9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 — ՈՒՐԲԱԹ — 16 ՐԷՃԷՊ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4466

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les abonnements sont reçus
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐՇԻՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐՇԻՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի,	115	

դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ցեղական բդրուտարի ծախքը շաժամնորդաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

Ազգ. կալուածներու ծախու հանուած.— Դպրոցներու տարացուն վատնուած.— Սրխոյ հասկացուած խնայողութիւն ու բնաւ չնասկցուած արժանապատուութիւն:

ԻԶՄԻՐ, 22 Հոկտ.

Ազգ. կալուածոց Նորոգութեան ու վերաշինութեան յատկանշալի համբաւաւոր փոխառութիւնը ստորագրողներուն ուղղուած շրջաբերական-յայտարարութիւնը, որ առաջնորդ հօր ստորագրութեամբ տեսնուեցաւ Արեւելեան Մամլոյ հոկտ. 1ի թիւին մէջ, մէկէ աւելի տխուր հմայութիւններ կը պարունակէ:

Այդ յայտարարութենէն ցաւով կ'լսենք որ—«կալուածական յեղանեալ տրոց մասին նահանգիս կալուածական վարչութեան և ազգ. վարչութեան մէջ բերանացի և գրաւոր բանակցութիւնները այն աստիճան հասած են, մինչ զի կալուածական վարչութիւնը ստիպուած է Ազգ. ամենակարևոր կալուածներէն եօթը կտորին ցուցակը ղրկելով յայտարարել իրաւամբ որ, եթէ ընդհուպ այս դիզուած պարտքերը չվճարուին, ըստ օրինի ի վաճառ հանելով զանոնք, օրինական պահանջները պիտի գանձէ.»

Այս վիճակը՝ որուն պատասխանատու է ազգային կալուածները մատակարարող և ժամանակին կալուածական տուրքերը չի վճարող մարմինը՝ այնքան անպատուաբեր է որ կարող չեմ ինքզինքս արգիլել՝ խըսուիլ մեղադրելէ անոնք որ այդ վիճակին անուշուշտ ի վաղուց ծանօթ ըլլալով մէկտեղ՝ կրցած են թողուլ որ երկու տարիի մտ թանկագին ժամանակամիջոց մը բոլորովին ապարդիւն կերպով անցնի: Տարակոյս չկայ որ անկեղծ ու զօրաւոր կամեցողութիւն մը կանուխէն պիտի յաջողէր, երբ տակաւին երկաթը տաք էր, անմիջական կերպով դրամի տանիլ այդքան տխուր կացութեան մը:

Ու երբ խնդիրը պաշտօնապէս ծանուցուածին չափ ծանրցած է, վարչութիւն և յանձնաժողով, հին սխալ մը դարմանելու համար, նոր և մեծագոյն սխալ մը կը գործեն՝ որոշելով հետեւեալը. «կալուածական և ծիսուն պարտուց և փոխառութեան գումարին հատուցման համար՝ Ազգային ընդհանուր պիտիէին մէջ առնուազն 500 ոսկւոյ խնայողութիւն մը դնել, զեղչելով (առանց տոհմային արժանապատուութեան դպչելու) երկսեռ վարժարանց, հիւանդանոցի և առաջնորդարանի յատուկ պիտիներէն:

Եւ այս որոշումը՝ հակառակ Ա. Մամուլի մէջ տեսնուած և տակաւին մոռցուելու չափ չհնացած կէս-պաշտօնական հերքումներու՝ ի պատասխանի իրազեկ թղթակցութեանց, որոնցմով կը դատափետուէր վարժարաններու պիտիէին մտադրուած զեղչումը: Այնէն անոնք որ առիթ և սիրտ ունեցած են մեր Հիւանդանոցին վիճակով հետաքրքրուելու՝ մէկ կէտի վրայ կատարելապէս համաձայն կը դտնուին. այսինքն թէ՝ Ազգ. արկղէն այդ մարդասիրական հաստատութեան վճարուած տարեկան նպաստի գումարը (շուրջ 370 ոսկի) շատ քիչ է, բաղդատմամբ այդ հաստատութեան բազմադիմի և յարաճուն պէտքերուն: Եւ արդէն պաշտօնական յայտարարութեան մէջ յիշուած «ալիւրավաճառի, մսավաճառի, կաթնավաճառի, դեղագործի, ելն. պարտքերը» իմ ըսածս լիուլի կը հաստատեն, հետեւաբար այդ քիչը ա՛լ աւելի քիչցնել ուզել՝ կը նշանակէ հաստատութեան դռները փակելու որոշում տալ, ինչ որ «արժանապատուութեան զգացումով տոգորուած» վարչութեան մը մոքէն անգամ չանցնիլ պէտք է, կարծեմ:

Գալով Առաջնորդարանի ծախքերը նուազեցնելու պարագային՝ ատոր մէջտ հակառակին հանդուելու հիմնաւոր պատճառներ և կատարեալ իրաւունք ունիմ. քանի որ պաշտօնեաներու խումբին վրայ, դեռ այս վերջին օրերս նոր մէն ալ բարձուեցաւ, ըստ երեւոյթին՝ մեռած հին պահանջներ դոնէ մասամբ գանձելու անիրանալի յուսով, բայց իրապէս՝ կարեկցութեան իրօք արժանի մէկու մը գործ հայթայթած ըլլալու համար միայն: Այդ քանի որ Հիւանդանոցի նպաստը պակսեցնել անկարելի է, Առաջնորդարանի ծախքերը զեղչելու վրայ մտածելն ալ աւելորդ, կը մնայ՝ խնայել ուզուած «առնուազն 500 ոսկին» ամբողջովին զեղչել երկսեռ վարժարաններու անպատ պիտիէին, որ եկող գացող վարչութեանց և Առաջնորդներու աչքին զգալ պիտ ոանտրդի մը եղած ըլլար, կարծես: Եւ արդէն այդ պաշտօնական յայտարարութեան միակ ու սիրելագոյն նպատակակէտը կը թուի եղած ըլլալ՝ զեղչումը այդ վարժարանական պիտիէին, որուն վրայ հիմնուած են, գրեթէ երկու տարիէ ի վեր, ոմանց բոլոր բովանդակ յոյսերը, և որուն ամբողջական ջնջումովը անշուշտ պիտի կրնան ձեռք բերել օր մը «մեր վարժարաններու վերջնական ու վերապահեալ բարեկարգութիւնը», միշտ առանց դըպչելու, հարկաւ, «արժանապատուութեան զգացումին»: Ի՞նչ հեգնութիւն:

Երբ նոյն իսկ արդի պիտիէով, վարժապետներուն անօթի չմեռնելու չափ ամսական մը հազիւ կրնան վճարել,—այն ալ եթէ վճարեն—, երբ խեղճ դասատուները, 3-4 ամսական չվճարուած ըլլալնուն, գալոց երթեւեկելու առթիւ պարտատէրներու ձեռքը խնայու վախով կը չարշարուին չարունակ՝ մենք եւեր այդ պիտիէին գրեթէ կէս առ կէս զեղչել կ'ուզենք, և միամտութիւնն ալ ունինք հաւատալու թէ՝ տակաւին կարելի պիտի ըլլայ խնայել «տոհմ. արժանապատուութեան»: Ահա ձեզի գերազանցօրէն առաձգ արժանապատուութիւն մը որ կ'ուզեն այս վիճակին յարմարցնել...:

Բայց՝ արժանապատուութեան խնդրէն զատ՝ կարծեմ թէ իրաւասութեան խնդիր մէն ալ գոյութիւն ունենալու է: Որչափ որ կը յիշեմ՝ Գաւառ. Ընդհ. ժողովը, ամէն առաջ, պարտուց բարձման բարեյաջող Յանձնաժողովին ուղած գործելու բացարձակ ազատութիւնը տալու առթիւ՝ հեռատեսութիւնը ունեցած էր գոնէ սահմանափակելու այդ ազատութիւնը միակ բացառութիւնով մը. արդարեւ արտօնած էր Յանձնաժողովը իր ամէն ուզածը ընել, բայց դպրոցներու պիտիէին չդպչիլ երբեք: Եթէ ներկայ վարչութիւն կամ ելեւմտից բաւոքման Յանձնաժողովը (հինին մէկ նոր տպագրութիւնը) ինքզինքին կարող չեն զգար, տուեալ պայմաններու մէջ, ի գլուխ հանել իրենց ստանձնած պաշտօնը՝ ըստ օրինի՝ պէտք է գիմեն Գաւառ. Ընդհ. ժողովին որ ինք միայն կարող է—եթէ երբեք ան ալ բրոնուի զեղչումի համաձայնէն—նոր քուէարկութիւնով արտօնութիւն տալ զեղչելու պիտիէ մը, որուն համեմատ՝ իւրաքանչիւր աշակերտի համար տարին հազիւ երկու ոսկի կը ծախսուի:

Այս առաջին յօդուածով չեմ ուզեր ծանրանալ չրջաբերականին միւս մասերուն վրայ, մանաւանդ թղթի վրայ ձեռք բերուած ենթադրական արդիւնքի գումարին վրայ, որուն քննութեան համար պէտք եղած մանրամասնութիւնները կը պակսին արդէն: Բայց շատ կ'ուզէի հասկընալ թէ՝ 3000 ոսկիին տարին հարիւրին 3ի վրայ 6 տարուան բաղդրեալ տոկոսը, արդեօք ի՞նչ հրաշագործ զօրութիւնով, միայն 200 ոսկիի կրցած է յանգիլ, երբ նոյն գումարին 6 տարուան լոկ պարզ տոկոսը (ձգե՛նք բաղդրեալը) միշտ 540 ոսկի կ'ընէ: Եթէ այդ 3000 ոսկիի գումարը 6 մասնավաճառներով պիտի հատուցուի (ինչ որ ըսուած չէ չրջաբերական-յայտարարութեան մէջ) ու ենթադրելով որ այդ 6 մասնավաճառները հաւասար չափով պիտի կատարուին, այդ պարագային ալ 3000 ոսկիին միշտ պարզ տոկոսին համագումարը կ'ընէ 315 ոսկի:

Բայց կ'երեւայ որ մեր Առաջնորդարանին մէջ թուաբանական ճշմարտութեանց մասին ալ բոլորովին տարբեր և ինքնատիպ ըմբռնումներ ունենալու են, յար և նման «արժանապատուութեան» նկատմամբ իրենց տածած և գործադրելուզած տարօրինակ գաղափարներուն...:

Մ.

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

Առաջնորդ ընթերցանութեան եւ բարգմանութեան (Բէնիւմայի գրաւք). Ա. Տարի, Բ. Տիպ. Հեղինակ Պետրոս Կարապետեան

Ա.

36. էջ 29. այս էջին մէջ սա հակասական և քիչ մը անհասկնալի տողերը կը տեսնուին fեաղրեր իլf տեՖա եսfի Մբարլլար իճաs իթվիշեr իսեsk ասբլ չօզտան fեաղs եաբլմասը՝ պունեան 1190 սեեռ հվիկ Մեffեի միւfեrrեմեsk ՆուսուՖ Ամr իսմինեsk պիրիսի իճաs էլեմիշsիr. — Թուղթը առաջին անգամ Եգիպտացիները զsան ըսելիդ կը հասկամ, բայց եռքը, շաsոնց այսինչ մարդը հնարած է ըսելով, ի՞նչ իմացնել կ'ուզէք, հասասութիւն չկա՞յ ասոնց մէջ: 37. էջ 30. միւպաշիr բառը նուիրակ չի նշանակեր, բառապանն է յարմարագոյն նշանակութիւնը. տես huissier բառը: 38. էջ 31. եռ գիրը (է) կարդացուելու իբր հրահանգ տրուած կերի բառը, ի՞նչպէս գրուելու է որ թէ՛ եռ գիրը (հ) կարդացուելու կանոնին համաձայն ըլլայ և թէ կերի կարդացուի. որովհետեւ այս բառը երկու տեսակ ուղղագրութիւն ունի, մին՝ որ կը կարդացուի կերու ոչ թէ կերի և միւսը՝ կերի որուն առաջին վանկին մէջ եռ գիր չկայ. կը խնդրեմ, ըսէք, տղան այս հակասութեանց մէջէն ինչպէ՞ս դուրս ելլէ: 39. էջ նոյն. միւպեքեsի=սկսող, նորեկ: Այս բառը, նշանակուած բառին համապատասխան նշանակութիւն չունի, այլ սկսնակ կը նշանակէ: 40. էջ 33. այս էջին մէջ կը տեսնուի սա նախադասութիւնը. պու fեօբէյին պլոդազնեան իչի գorտիայ իլեsoյու պիr միւչիւf Ֆըշը ասբլը տբr: Պու քէօբէյի պլոդազնեան ըսելու տեղ պէտք էր պլոՖնեան ըսուէր. չանը կոկորդը ծակած ու այնպէ՞ս կախած են արդեօք տակաւիկը, խե՛ղճ շուն: 41. էջ 35. թսխլիս օրնեուրզի տեղ խելաս օյուրզ ըսել լաւագոյն չէ՞ր: 42. էջ 36. ձիմլեքեն = բոյորովին: Այս բառը բոյորովին չի նշանակեր, ամենը կը նշանակէ: 43. էջ նոյն. շեվգ=խանդ, լոյս. այս բառը լոյս չի նշանակեր, կ'երեւայ որ շաՖագ բառին հետ չփոթուած է: 44. էջ 37. այս էջի տիւնեաստ վէ ուզպաստ բառերը տիւնեա վէ ուզպաստ ընել, աւելի ներդաշնակ ու կանոնի համաձայն չէ՞ը ըլլար: 45. էջ 39. թեվգրեթ բառը բանտարկել չի նշանակեր, այլ վար դնել արգիլել կը նշանակէ, մուհապեսեն բառն ալ յաւիտենական չի նշանակեր, այլ յաւիտենապես, միանջենապէս: 46. էջ 39. քիւրեմ նեզասը = թիավարութիւն: Այս բառին պատմական նշանակութիւնը գիտնալով հանդերձ՝ կ'ըսեմ թէ թիավարութիւն նշանակել սխալ է, միշտը թիապարտութիւն է կարծեմ: Եթէ թիավարութիւն ըլլար, ես ալ կը փափաքէի պատժուիլ այդ պատիժով՝ ամառը, բաց օդերուն: 47. էջ նոյն. սիրիսն բառը սիրնա բառին հետ չփոթուած և բնակութիւն նշանակուած է. մինչդեռ սիրիսն հանդարտութիւն, դադար կը նշանակէ: 48. էջ 44. միհնեքr=առանցային: Առանցային բառ կա՞յ հայերէնի մէջ: 49. էջ 45. թեfեիr=ելեսացնել. այս բառը վեսացնել չի նշանակեր, այլ յանդիմանել. թէեւ արմատը fեsեr (վիչտ) է, բայց ամէն արմատ իր նշանակութիւնը չի պահեր այլ և այլ պարագաներու մէջ. օրինակ. թեrիկ բառին արմատը թէեւ rիրիկ է, բայց rիրիկի նշանակութիւնը չունի. բաղդրուրիւն կը նշանակէ: 50. էջ 50. թեհազզուզ=սուուգել. այս բառը սեուզել նշանակուելուն ի՞նչ բացատրութիւն տալու է, քանի որ թահզիգ բառը նոյն նշանակութիւնը ունի: 51. էջ 52. վիլի բառին յոդնակին՝ եվլիան միայն տեարf նշանակել ու չիսվաղ սուրբեr նշանակութեանը, գրքին ճոխ բառագիտութեան վարկը կը կորսնցնէ կարծեմ: Եվլիա բառով եվլիայի ումուr, բարձրասիճան պաcsoճաsարf գործածական բառը անտես առնել և ուրիշ բառերու անպէտ հոմանիշներ ընդունուելուն ի՞նչ կ'ըսէք, ինչպէս գաբլան բառին հոմանիշ նիմրը չէ մոռցուած: 52. էջ 59. Ֆարգեն այս բառը պէտք է Ֆարագա ըլլայ. Դեռ կային ուրիշ մանր մունր սխալներ բայց ձանձրացուցիչ չըլլալու համար զանց ըրի զանոնք, քանի որ ես ալ գրելէն ձանձրացայ. մէկ դիտողութիւն մըն ալ, կը վերջացնեմ: 53. էջ 63. Վերջընթեր էջին վրայ վերջընթեր դիտողութիւնս. ճաsիsk (չճաղ, չsեսուուած) բառով որակուած է սոյն դասագիրքը, հեղինակին կողմէ: Արդարեւ ճաsիsk (չsեսնուած) դասագիրք որուն մէջ կարծես ճաsիյsk եղեր են բառերու նշանակութեանց անհշդութիւնները և ուրիշ կարգ մը թերութիւններ, ու այսպէս մոռա գտեր է այդ դասագիրքը վարժարաններու մէջ:

Եզրակացութիւն.—Ինչպէս նախապէս ըսինք, սոյն գիրքը յօրինուած է բաւական դիւրուսոյց մեթոտով. կը փափաքինք, սակայն որ, ածանցեալ բառերու նշանակութիւնները արմատացնելու համար աշակերտին մտքին մէջ, հեղինակը կիրառութեան հրահանգ դրած ըլլար այդ բառերով: Պէտք էր որ աշակերտը իրը գիւտի և յիշողութեան վարժութիւն գործածէր նոյն բառերը պատշաճ նախադասութեանց մէջ՝ փոխադրած թարգմանութիւններով: Կը յուսանք որ գործին Գ. տպագրութեանը մէջ ո՛չ միայն կը ճշդուին բառերու և բացատրութեանց իմաստները, այլ և կ'աւելցուին այս կարգի գործնական հրահանգներ ալ, որոնցմով գործը կը դառնայ ամէնէն յանձնարարելի դասագիրքերէն մէկը:

Ս. Ց. ՀԱՅՐԻԿԵԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի ափսաութեանց դիւրութեան համար:

ՄԱՅՐԵՆԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տասը տարեկան հասակիս մէջ՝ չէի գիտեր տակաւին թէ ի՞նչ էր սրտի դառնութիւնը, մոքի բռնադատութիւնը և մարդկային դէմքի խստութիւնը: Ամէն բան ուզածիս պէս էր մէջս և գեղածիծաղ չուրջս: Մեղկացած չէի սակայն հանդգնակատար սէրէն անոնց՝ որոնք պարտէին հնազանդիլ ինծի, և ոչ ալ անսանձօրէն թողուած՝ երեւակայութիւններուս կամ մանկական յօժարութիւններուս կամշոտ պահանջմունքներուն: Կ'ապրէի միայնակ՝ առողջ և փիկարար միջավայրի մէջ՝ առատ կեանք մը, հօրս և մօրս քով շնչելով միայն գորով, բարեսլաստութիւն և գոհունակութիւն: Սիրել և սիրելի ըլլալ. ահա՛ այս էր մինչեւ այն ատեն ֆիզիքական դաստիարակութիւնս, որ կը կատարուէր ինքնին բացօթեայ և գրեթէ վայրագ կրթութեամբ: Պարարտ և լեռնային երկրի վրայ տնկուած մատաղատունկ մը, ոչ օր փոյթ ունէր զիս բանով մը պատսպարելու: Կը թողէին զիս ամիլ և զօրանալ, ամառ և ձմեռ տարբերուն դէմ կռուելով: Այս կենցաղավարութեամբ կը զարգանայի սքանչելապէս, և էի մէկը այն դեղեցկագոյն մանուկներէն որոնք երբեք կոխած ըլլան բոկոտն մեր լեռներուն քարերը, ուր մարդիկ այնքան առողջ կ'ըլլան ու գեղատեսիլ: Աչքերս կապոյտ-սեւորակի կը զարնէին, մօրս նման ազդազագոյն դիմագծութիւններով, այլ քաղցրացած մտախոհ արտայայտութեամբ մը, ինչպէս էր իրենը. ներքին խնդութեան անախտիկ ճառագայթ մը կը լուսաւորէր այս ամբողջ կերպարանքը. կակղագոյն և նրբենի մազեր, թխաթոյր ոսկեգծուած՝ կատանայի հասուն կեղեւի պէս, վէտ վէտ ծածանելով քան թէ գանգրելով՝ արեգակի տապէն թխացած վզիս վրայ: Բարձրագոյն հասակ թեթեւ և դիւրաթեք շարժումներ. մորթի նորանման փափկութիւն մը՝ զոր մօրէս ունէի, և դիւրաբարութիւն մը չառգտնելու և դեղեցիս, որ կը մատնէր հիւսուածքներու նրբութիւնը և սրտի յուզումներու երագութիւնն ու զօրութիւնը դէմքի վրայ. այսպէս ամէն մասամբ մօրս հանգուստով՝ աւելի ունենալով միայն առնացի ոլորակ մը ձայնի: Ահա՛ այն մանուկը՝ որ էի այն ատեն:

Ձեւով, սրտով և նկարագրով բարեբաստիկ, կեանքի ձեռքը գրած էր բովանդակ երեքեանս համար՝ երջանկութիւն, զօրութիւն և առողջութիւն: Ժամանակը, դաստիարակութիւնը, թերութիւնները, մարդիկ, վիշտերը ջնջեցին զայն և անոր համար կ'ամբաստանեմ զանոնք և մանաւանդ զիս:

Դաստիարակութեանս նպաստողները կ'ըլլային մօրս աւելի կամ նուազ պայծառ աչքերը և աւելի կամ նուազ ընդարձակուած ժպիտները: Սրտիս երանակները անորոնին մէջն էին: Կը խնդրէր ան ինձմէ բարի և ճշմարտասէր միայն ըլլալ: Արգելք մը չունէի այնպէս չըլլալու, հայրս անկեղծութեան օրինակը՝ մինչեւ խղճմտութիւն չըլլած և մայրս բարութեան՝ մինչեւ անձնուիրութիւն թեւակոխուած: Հոգիս, որ բարութիւն միայն կը շնչէր, ուրիշ բան չէր կրնար արդիւնաբերել: Պէտք չէի զգար կռուելու՝ ոչ անոնց և ոչ ուրիշներու դէմ: Ամէն բան կը յանկուցանէր զիս և բան մը զիս չէր բռնադատեր: Այն քիչիկ մը բանը՝ զոր կը սորվեցնէին՝ իմ վարձքս էր: Հայրս և մայրս ուսուցիչներս էին, կը տեսնէի անոնց կարգալը և կը ցանկայի կարդալ, կը տեսնէի անոնց գրիչը և կ'ապշէի անոնց օժանդակել ինծի՝ այբուբենին տառերը ձեւացնելու համար, այս ամէնը տեսի կ'ունենար ուրախութեամբ, անոնց ծունկերուն վրայ, պարտէզին մէջ, սրահի վառարանին անկիւնը, ժպիտներով, կատակախառն խօսքերով և գըգուանքով: Կ'ախորժէի անոնցմէ, և ինքնին անձնատուր կ'ըլլայի երկար և զրօսեցուցիչ դասերու: Այսպէ՛ս սորվեցայ ամէնը, արդարեւ քիչ մը ուշ, բայց ինչպէս սորված ըլլալս առանց յիշելու, և առանց պատտելու մէկու մը յօնքը՝ ինծի միտք պահել տալու համար. Ես դասաւանդուառանց զգալու ընթացքս. Մարդիկը կը զարգանային միշտ հաղորդակցութեան մէջ գտնուելով – այսպէս ընտրեալ – մօրս մտածումներուն հետ: Շատ մայրեր ինը ամիս միայն կը կրեն իրենց մանուկը ծոցերնուն մէջ, բայց կրնամ ըսել թէ իմ մայրս զիս կրեց իր ծոցին մէջ տասերկու տարի, և ես ապրեցայ իր բարոյական կեանքը՝ ինչպէս ապրած էի երբեմն մարմնաւոր կեանքը իր արգանդին մէջ, մինչև այն ատեն՝ ուր անջատուեցայ անկէց՝ երթալ անցընելու համար դպրոցներու նեխուտ և սառն կենցաղը:

Զուսնեցայ ուրեմն ես ուսուցիչ օ՛չ դրելու, օ՛չ ընթերցումի և օ՛չ լեզուներու: Հօրս դրացիներէն մէկը մեզի այցելութեան կու գար շաբաթը անգամ մը, և կու տար ինծի գեղեցկագիր ձեռքով տաւերու օրինակներ՝ զորս կը նմանցնէի ուանոր ուղղագրել կու տայի վերադարձին: Ընթերցանութեան ճաշակը կանուխէն արթնցած էր մէջս: Իմիններուս՝ գժուարին էր գտնել գիրքեր որ յարմար գային հասակիս՝ հետաքրքրութիւնս յագեցնելու համար: Այդ մանկական գիրքերը ա՛լ չէին բաւեր: Ցանկութեամբ կը դիտէի այն հատորները որոնք դասաւորուած էին տախտակներու վրայ, սրահի փոքրիկ սենեակներէն մէկուն մէջ: Բայց մայրս կը չափաւորէր ճանչնալու անհամբերութիւնս և գիրքերը ինծի կը յանձնէր տակաւ առ տակաւ ու մտացի ընտրութեամբ: Համառօտուած և գուռած Ս. Գիրքը, Լաֆոնթէնի առակները՝ որոնք ինծի կը թուէին տղայական, սառայուն և անագորոյն, և զորս չկրցայ երբեք դոց սորվիլ. Տիկին տը Ժէնլիսի, Պէրզէնի գործերը, Ֆէնելոնի և Պէրնարտէն տը Սէն Բիէրի հատուածները՝ որոնք կը յափշտակէին զիս այն ժամանակէն: Ռոպէնսոնը, Վոլդերի ոգբերգութիւններէն մէկ քանին, մանաւանդ Մեռոպեան, զոր կը կարդար հայրս գիշերը: Այս տարիէն սկսեալ կը քաղէի՝ ինչպէս բոյսը հողէն՝ մանուկ մտքիս առաջին սնուցիչ հիւթը: Բայց ա՛լ աւելի կը քաղէի մօրս սրտէն, անոր աչքովը կը կարդայի, անոր զգացումները կը զգայի, անոր սէրովը կը սիրէի: Անիկա կը թարգմանէր ինծի ամէն բան. բնութիւնը, զգացումը, ազդմունքները և խորհուրդները: Առանց անոր չէր կարելի ինծի բան մը հեգել արարչութենէն, զոր ունէի աչքերուս առջեւը, այլ անիկա՝ կը դնէր իմ մատներս ամէն բանի վրայ:

Անոր լուսապայ՝ երփնագեղ և ջերմաջերմ հոգին չէր թողուր խաւարին կամ ցուրտ կէտ մը՝ ո՛չ մէկ բանի մէջ: Կամաց կամաց սորվեցնելով միեւնոյն ատեն սիրելի կը դարձնէր ինծի ամէն ինչ: Հակիրճ. այն անզգալի դաստիարակութիւնը զոր կ'ընդունէի անկէ՝ չունէր բնաւ հաւասարութիւն դասի հետ, այլ գործ էր այն ապրելու, խորհելու և զգալու զոր կը գործէի անոր աչքին առջեւ, անոր հետ, անոր պէս և անով: Այսպէս կը կազմուէր սիրոս իմ մէջ, կերպաւորուելով օրինակի մը վրայ՝ որուն նայիլ աւելորդ էր ինծի, վասն զի իմ սիրտս խառնուած էր ան և չփոթուած բոլորովին.

Թարգմ. Մ. Փ. ԼԱՄԱՐԴԻՆ

—)(25)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՒՏ ՌԻՋՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Զ.

—Այնպէս է ձօ. դաշինք մը կնքեցինք. բնա՛ւ փափաք չունիմ զայն խզելու:

—Եւ ոչ ալ ե՛ս: Եւ յետոյ, հա՞րկ կայ խոստովանելու թէ մեծ հաճոյքով պիտի այիատիմ Ռաուլի անհետացման: Երբեք նախապաշարում չունիմ, սիրելի Կրասս, ինչպէս արդէն ըսի ձեզ: Եւ այն անթերի էակը զոր դուք պաշտեցիք ու սիրեցիք երբեմն, միշտ սեպհական եղած է ինծի:

—Գիտեմ, կը զգամ: Դուք կը խորշիք անկէ, իսկ ես կատեմ զայն... Այն նամակը զոր մերժեց վերադարձնել ինծի, պէտք է որ իմ ձեռքս անցնի ան... Բայց վստահ եմ թէ իր կեանքին տուժումովը պիտի ունենամ այդ նամակը:

—Երկուքն ալ ձեռք կը ձգենք, սիրելի Կրասս: Ո և է անպատեհութիւն չեմ տեսներ ատոր մէջ, գէթ իմ մասիս:

—Որոշուած լմնցած բան է կ'ըսեմ ձեզի. միայն կը մնայ որոշել թէ ե՛րբ պիտի սկսինք գործել:

—Պատրաստ եմ: Հրամայեցէ՛ք և պիտի հնազանդիմ. դանդատելու ո և է պատճառ չպիտի ունենաք ձեր ստրուկէն:

—Ամէն բանէ առաջ պէտք է հասկընալ թէ այս մարդը ո՛ւր կ'երթայ, որոնք են իր գործակիցները: Իրմէ ա՛լ աւելի տեղեկութիւն չենք կրնար քաղել. պէտք է աղբիւրը գտնել. դուք ալ այնպէս չէ՞ք կարծեր:

—Այո՛, ինչ որ ալ ըլլայ պէտք է աղբիւրին դիմել:

—Ատ աղէկ, բայց ի՞նչ միջոց գործածելու է. ենթադրենք թէ այս մարդը թողուցինք որ երթայ, յետոյ անկարելի պիտի ըլլայ զայն գտնել Բարիզ կոչուած լաբիւրինթոսին մէջ: Կասկածոտութեամբ պիտի ջանայ ի դերեւ հանել մեր հետապընդումները:

—Թերեւս, պատասխանեց ձօ: Եթէ ընդունիք իմ առաջարկս. ձեռքերնուս չենք փախցներ զայն: Անոր հետեւիլ անկարելի է. պէտք է առաջ անցնիլ, ընդհակառակը: Այդ պաշտօնը ես պիտի ստանձնեմ, եթէ երբեք կը թոյլատրէք:

Սբը Ձօ բացատրեց Կրասի թէ ի՞նչպէս փոլոցին մեծ դռնէն դուրս ելլելով պիտի երթար սպասէր Ֆրիտլանտ և Շաթօպրիան փողոցներուն զլխաբար խաչաձեւած տեղը, պարտէզներուն ետին։ Իսկ Օրիորդ Հօդրօբ պարտէզին դաղտնի դռնէն դուրս պիտի հանէր Հնդիկը: Ձօ բաւական մեծ հեռաւորութեամբ պիտի հետեւէր Հընդիկին և պիտի հսկնար անոր երթալիք տեղը:

—Մի՛ վախնաք որ զայն կորսնցնեմ, աւելցուց Ձօ. կատուի մը պէս մութին մէջ կը տեսնեմ և շատ լաւ կը վազեմ: Բան մը միայն մոռատանջութիւն կը պատճառէ ինծի, այս մարդուն հետ ձեր առանձին մնալն է: Զէ՞ք վախնար. իրաւ է թէ անդէն է և իր վրայէն առած դաշոյնս ձեր ձեռքերուն մէջ կը գտնուի՝ բայց վերջապէս, թո՛ղ ըլլայ...

—Վախնա՛մ մի... և ուսերը ցնցեց Կրասս: Ես վախնա՛մ. կը ծաղրէ՛ք զիս: Իմ սիրտս վախ ըսուած զգացումը չունի և բաղուկս չի դողար երբեք: Եթէ այս թշուառականը, որ հիմա այնքան ընկճուած կ'երեւայ, համարձակի ձեռք վերցընել վրաս, հաւատացէք որ գետին պիտի փռեմ զայն: Ուրեմն սիրելի Ձօս, կը խնդրեմ մէկդի դրէք սա ձեր զգայնիկ մոռատանջութիւնները: Օ՛ն մեկնեցէ՛ք եւ մեր մարդուն հետքը մի կորսնցնէ՛ք:

Սբը Ձօ Էճբրթըն դուրս ելլելու վրայ էր, երբ Կրասս կեցուց զայն շարժումով մը.

—Ի՞նչ անմիտ եմ ես ալ: Ձեր ծրագիրը անգործադրելի է... պարտէզին դուռը բանալիով գոցուած է: Ձենք կրընար ալ ծառաներէն ուղել. պարապ տեղը տնեցիները մեր վրայ պիտի կասկածին:

Ձօ Էճբրթըն ճակատը չվրիպեց ու իր դիմագիծերը ուրախ կծկում մը ունեցան:

—Կրնամ միջոց մը գտնել. լորտ Արթիւրի սենեակը բանալի մը կայ որ փոքր դուռը կը բանայ: Ներեցէք եթէ ըսեմ որ լորտ Ռիչմոնտ հակառակ տարիքոտ ըլլալուն, կրնայ սիրային արկածներ ունենալ տակաւին և ասոր համար հարկ տեսած է իրեն համար բանալի մը ունենալ ծառաներու բամբասանքներուն տեղի չտալու համար: Երթամ փնտռեմ բանալին:

—Ամէն բան ինծի՞ թողուցիք: Ինչպէս կրնամ ապրիլ ձեզ չտեսնելով: Ինչպէս կրնամ ապրիլ ձեզ չտեսնելով: Ինչպէս կրնամ ապրիլ ձեզ չտեսնելով:

—Ինչպէս կրնաս ապրիլ ինքզինքդ չտեսնելով:

—Ինչպէս կրնամ ապրիլ ինքզինքս

Քաղաքական Լուրեր

ԶԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կայս. Նոր հրամանագիր.—Բէրլինի կացութիւնը.—Առեւտրական գործունէութիւնը կը սկսի.—Ոսկի եւ պղտիժ —Թիկն-Զին.—Անգլիա եւ Գերմանիա.—Գերմանիոյ նաւատորմը.—Զինու հարաւային կողմը.—Բէրլինի դեսպանները.—Սուտ լուր մը:

Բէրլին, 29 Հոկտ.— Կայս. հրամանագիր մը որ Բաս-Թինկ-Ցուի միջազգային դատարանին վճիռները արձակուելէն ետքը հրատարակուեցաւ, խորին ցաւ կը յայտնէ Գերմանիոյ դեսպանին սպանութեանը համար, յայտարարելով որ իր հրամանագիրներուն հակառակ ըլլալով գործուած է: Կ'ըսուի թէ այս վերջին հրամանագիրը հրատարակուած է որպէս զի միջազգային զինուորները այլ ևս չշարունակեն զսպողական միջոցները, ինչպէս եղաւ Բաս-Թինկ-Ցուի մէջ: Վալտէրսէ մարշէլը վաւերացուց Բաս-Թինկ-Ցուի միջազգային յանձնաժողովին վճիռը, որով քանի մը չինական պաշտօնեաներ մահուան դատապարտուած են: Կը կարծուի թէ վերջնական բանակցութիւնները երկու ամիսէն պիտի սկսին: Բէյքին գրեթէ վերստացած է իր սովորական երեւոյթը, միայն դեսպանատան մօտերը հրդեհի աւերակները կը մնան. Նաև իբրեւ արտասովոր տեսարան օտար զինուորներու վրանները և դրօշները կան: Բնակիչները վստահ ըլլալով միջազգային զինուորներու մտադրութեանց վրայ, խըմբովին Բէյքին կը վերադառնան և իրենց գործերը վերսին ձեռք կ'առնեն: Ճարտնական թաղին փողոցները ամէնէն աւելի լեցուած են Զինացիներով որոնք գործով կը զբաղին Անոնք որ խանութ մը չեն կրնար վարձել, ճամբուն վրայ տաղաւարներ կը շինեն: Ճարտնականէն ետքը ամէնէն աւելի անգլիականը ոգեւորուած է. միւս թաղերուն մէջ ալ, բացի գերմանականէն, քիչ շատ ոգեւորութիւն կայ և պաշարումէն առաջ եղածին պէս առեւտուր կը կատարուի: Իւրաքանչիւր թաղ միջազգային զինուորներու մէկ մասին պաշտպանութեանը յանձնուած ըլլալով, տուները միեւնոյն աղգին դրօշը պարզած են: Գերմանացիները երբ ռուսական թաղին վարչութիւնը ձեռք առին, ռուսականին տեղ գերմանական դրօշներ պարզեցին: Զինացիները վախնալով որ Գերմանները մի գուցէ իրենց սպանուած դեսպանին վրէժը լուծեն, նախ հեռացած էին այդ թաղէն, բայց հիմա վստահութիւն գոյացուցած ըլլալով հետզհետէ կը վերադառնան: Արդէն ջանքեր կ'ըլլան համոզելու Զինացիները որ իրենց տեղերը վերադառնան: Ուտելիքներու գինը այս տարի շատ պիտի սղէ, բայց պարէնաւորումը դիւրին պիտի ըլլայ:

Բէյճին, 1 Նոյեմ.—Սի-Նկան-Ցուէ առնուած լուրերու նայելով արքունիքը Բէյքին պիտի չդառնայ որչափ առնն որ օտար զինուորները հոն գտնուին: Հոս ընդհանուր գոհացում պատճառեց՝ Բաս-Թինկ-Ցուի կառավարչին և չորս պաշտօնատարներուն մահուան դատապարտութեան լուրը: Միջազգային յանձնաժողովին ձեռք բերած վկայութիւններէն ապացուցուեցաւ թէ Զինացիները Ամերիկացի կին մը ծեծերը կտրելէ ետքը, մերկ պտտցուցեր են քաղաքին մէջ և յետոյ սպաններ են զայն: Երկու տաճարներուն քանդումը անբաւական պատիժ մըն է ժողովուրդին համար, երբ նկատողութեան առնուին վերոգրեալ վայրագութիւնները:

Բէյճին, 3 Նոյեմ.—Օտար դեսպաններէն մէկ քանին կը ջանան համոզել Վալտէրսէ մարշէլը որ չվաւերացնէ Բաս-Թինկ-Ցուի միջազգային յանձնաժողովին վճիռը, վասն զի եթէ գործադրուի, դէշ տպաւորութիւն պիտի գործէ և արքունիքին Բէյքին վերադառնալու հաւանականութիւնը պիտի նուազի:

Շանկայ, 4 Նոյեմ.—Թիէն-Զինէն առնուած լուրերու նայելով, միջազգային զինուորները թէեւ գրաւած են այդ տեղը, սակայն կատարեալ անկարգութիւն և անվստահութիւն կը տիրէ:

Պերլին, 4 Նոյեմ.— Գերմանիոյ լրագիրները հիմա կը ջանան ապացուցանել թէ «Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութիւնը» այդ անունին արժանի չէ, քանի որ բոլոր Տէրութիւնները անոր հաւանած են և այդ համաձայնութիւնը միջազգային եղած է: Բոսք դիտել կուտայ թէ բոլոր Տէրութիւնները հիմա բացարձակապէս յանձն առած են յարգել Զինու ամբողջութիւնը: Այդ արդիւքը, կը յարէ նոյն թերթը, անկեւգերման համաձայնութեան շնորհիւ ձեռք բերուած է, որուն մատուցած ամենամեծ ծառայութիւնը կրնայ համարուիլ: Կարեւոր է գիտել տալ թէ Գերմանիոյ պաշտօնական ու կէս-պաշտօնական լրագիրները մինչեւ հիմա հէրքեցին Անգլեւգերման գաղտնի համաձայնութեան մը գոյութիւնը, բայց տակաւին բան մը ըսած չեն այն գաղտնի համաձայնութեան մասին որուն համար շատերը կը կարծեն թէ գոյութիւն ունի Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ չինական խնդրին համար:

—Մինչեւ հոկտ. 17 գերմանական նաւաբաժինը գրեթէ բոլորովին թաքուն առնէւ համախմբուած մնացած էր: Հոկտ. 17էն ի վեր, սակայն այդ նաւաբաժինը կտրած է ամէն կողմ ցրուիլ, և հիմա կ'ըսուի թէ Շանկայի առջեւ պիտի համախմբուի: Միայն Բէրդա ու Հանսա մեծ լրահաւորները թաքու պիտի մնան, իսկ միւս մարտանաւերը, մանաւանդ Քուրֆիւրսթ-Ֆրիտրիխ Վիլհելմ, Թրանսիլվանիա և Վորթ համախմբուած են Շանկայի ջուրերուն մէջ: Ֆիւրսթ-Ֆիզմարք ճամբայ ելած է դէպի Նակասաքի:

Հոնկ-Քոնկ, 5 Նոյեմ. — (Անգլիական աղբիւրէ).—Բանթոնէն կը հեռագրեն թէ Թանկ-Ֆիանկի ապստամբները դէպի ի գետին վերի կողմը կ'երթան: Շոգենաւերը հիմա ազատ կ'երթեւեկեն Բաք-Լոյի և Հու-Զաուի մէջտեղը: Շարժումը հանդարտելու վրայ է: Ցառաջդիմականները կը խոստովանին թէ այդ շարժումը կանխահաս էր և թէ պէտք եղածին չափ զէնք չունին: Ցրանսացիները կը պահանջեն գլխատել Շէք-Լունկի չէոթութեանց հեղինակները, նաեւ հատուցում մը միսիոնարական հաստատութեանց քանդմանը համար: Շէք-Լունկի մէջ փակցուած ազդարարութիւններ կը հրաւիրեն ժողովուրդը սպանել քրիստոնեաները և օտարականները այն պարագային, երբ Ցրանսացիները պնդեն ձեռք բերել իրենց պահանջած հատուցումները:

Բէյճին, 1 Նոյեմ.—Օտար դեսպանները աւարտեցին Ցրանսական ծանուցագրին վեց առաջարկութեանց քննութիւնը և ընդունեցին թեթեւ փոփոխութիւններով: Ցէրուութեանց դեսպանները նաև կարծիք յայտնած են ճշդել սա կէտերը.—Ա. Զինական կառավարութիւնը յանձն առնէ հրատարակել կայս. հրամանագիր մը և ազգն ամէն կողմ փակցնել չարունակ երկու տարի, ծանուցանելով որ Պոքսըրներու մեռցողները մահուամբ պիտի պատժուին: Բ. Զինու կառավարութիւնը պարտի ծանուցանել փոխարքաներուն և ամէն աստիճանի պաշտօնատարներուն թէ ասկէ վերջը պատասխանատու պիտի ըլլան հանրային բարեկարգութեան և օտարներու ապահովութեանը:

Լոնտոն.— Հեռագրական Լաֆիֆան գործակալութիւնը Բէյքինէն հեռագիր մը հրատարակած է թէ Զինացիները որոշած են նոյեմ. 9ին (այսօր) սպաննել բոլոր օտարականները, բայց այս լուրը աւելորդ է ըսել թէ չինծու է, քանի որ Բէյքին միջազգային զինուորներու կողմէ գրաւուած է և բոլոր բնիկներն ալ զէնքնկէց եղած են:

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Կիներ եւ տղամ՝ պատերազմի վերի.—Պոէմներու մոդդանարութիւնը.—Գրաւուած պաշտօնագիրներ.—Քրիւկէր նախագահը — Անցկիացիներուն կորուստը:

Բարեյուսոյ Գլուխ, 3 Նոյեմ.—Երկրին մեծ մասին մէջ առատ անձրեւ կը տեղայ: Լորտ Ռիշնէր երկէ գիշեր յառաջանալով, Սթէյնքոմպէրկի մէջ յանկարծակիի բերաւ Շէօման պոէր զօրավարին բանակատը: Պոէրները դէպ ի հիւսիս քաշուեցան, բաւական ռազմամթերք թողելով Անգլիացիներուն ձեռքը: Հարիւր վաթսուն կիներ և տղաք, որոնք մեծ մասամբ Լանչնոլդրկի կողմերէն կուգային, այսօր իրբեւ պատերազմական դերի բանտարկուեցան Բոռ-Էլիզապէթի ձիարշաւի հրապարակին վրայ գտնուած տաղաւարներուն մէջ: Բլումֆոնթէյնը, որ Մաքֆոյի կիրճին հարաւային կողմը կոչուած էր, Պոէրները վանեց երկու զօրաւոր դիրքերէ: Հոկտ. 29ին, Ուիթուաթէրսրանդի մէջ, վեց Պոէրներ և մեծաքանակ ռազմամթերք ու պաշար Անգլիացիներուն ձեռքը ինկան: Դատական իշխանութիւնները, ազդարարութիւններով, հազար անգլիական ոսկի պարգեւ խոստացան այն անձին որ ձերբակալել տայ Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին մէջ՝ Ցրազպուրկի ճամբուն վրայ՝ հոկտ. 25ին զինուոր մը սպաննողները և ուրիշ զինուոր մը վիրաւորողները:

Վրիպուրկ, 31 հոկտ.— Պոէրները, այսօր, Վրիպուրկէն ութ մղոն հեռուն, մտան անդլիական ագարակ մը և մեծաքանակ հաց գրաւեցին, բայց իմանալով որ ագարակապանը, Պ. Պէրինկթըն ու աղջիկը հիւանդ են, յայտարարեցին թէ ագարակը պիտի չայրեն. Նաեւ պաշարներուն, հաւերուն և ոչխարներուն չդպան: Վրիպուրկի շրջականերուն բնակիչները կը գանգատին կառավարութեան թէ զիրենք չի պաշտպաներ: Կառավարութիւնը խոստացաւ քաղաքապահներ ղրկել հոն: Հեղեղումնան անձրեւ կը տեղայ հոս:

Բարեյուսոյ Գլուխ, 4 Նոյեմ.— Տէլագոայի մէջ Արկուս լրագրին թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ Լէպոմոյի մէջ երեք ամերիկեան հպատակ իրլանտացիներ ձերբակալուեր են, որոնք Պ. Շեթայնի յատուկ պաշտօնագիրներ կը տանէին:

Պոիւսի, 4 Նոյեմ.— Պոէր պատուիրակութեան պետ Պ. Ֆիշէր կը հաստատէ այն լուրը թէ Քրիւկէր նախագահը հարաւային Ափրիկէէն ճամբայ ելլելէն ի վեր բաւական հիւանդ է և թէ Եւրոպա երբ ժամանէ, բաւական ատենուան համար հանգիստի պէտք ունի, իր դիւանագիտական ուղեւորութեան ձեռնարկելէ առաջ:

Լոնտոն, 4 Նոյեմ.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը լրագիրներուն հաղորդեց մինչեւ 1900 Նոյեմբեր 1 անգլի-կան կորուստներուն պաշտօնական հետեւեալ ցուցակը.— Պատերազմի դաշտին վրայ սպաննուած՝ 302 սպայ և 2,902 ենթասպայ ու զինուոր: Վէրքերու հետեւանքով մեռած՝ 86 սպայ և 883 ենթասպայ ու զինուոր: Գերի՝ 7 սպայ և 822 ենթասպայ ու զինուոր: Գերութեան մէջ մեռած՝ 3 սպայ և 90 ենթասպայ ու զինուոր: Հիւանդութեան հետեւանքով մեռած՝ 155 սպայ և 6,115 ենթասպայ ու զինուոր: Արկածներու զոհ գացած՝ 4 սպայ և 115 ենթասպայ ու զինուոր: Իրրեւ գործելու անկարող Անգլիա վերադարձուած 1422 սպայ և 33,077 ենթասպայ ու զինուոր: Ընդհանուր գումար 46,026 սպայ, ենթասպայ ու զինուոր: Այս հաշուոյն մէջ չեն հաշուիր Ափրիկէի հիւանդանոցներուն մէջ այս միջոցիս գտնուող հիւանդները կամ վիրաւորները:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

Նախապարեներուն համար եղած ծախք.—Մեծ եւ փոքր ամասորդներ.—Շահեկան անձնաւորութիւն:

Լոնտոն, 4 Նոյեմ.— Այն միջոցին երբ կարեւոր փոփոխութիւններ կը կատարուին Անգլիոյ դահլիճին մէջ, շահեկան է իրրեւ հետաքրքրական բան մը ներկայացնել՝ ելմտացոյցին մէջ Մեծին Բրիտանիոյ կառավարութեան գլխաւոր անդամներուն յատկացուած թոշակները: Մեծ-Դիւանապետ Լորտ Սալզպըրիի կոմսն է, տարեկան տասը հազար անգլիական ոսկի կը ստանայ: Իրլանտայի Լորտ-Տեղակալը քսան հազար ոսկի տարեթոշակ ունի: Իրլանտայի Լորտ-Դիւանապետը ութ հազար ոսկի կը ստանայ: Ասոնք ամէնէն մեծ տարեթոշակներն են: Ցետոյ կուգան կարգով արտաքին գործոց, պատերազմական, գաղթական, Հնդկաստանի, ներքին գործոց, գանձային և եկեղեցական նախարարները որոնք հինգ հազարական ոսկի տարեթոշակ ունին: Ծովային Նախարարը և Իրլանտայի Նախարարը 4500ական ոսկի կը ստանան: Լորտ Լընսդաունի, Թղթատարական վերատեսուչը, 2500, առեւտրական նախարարը 2000, նաև Տըլսլոյի դուքսը իրրեւ նախագահը պետական Խորհուրդին: Նախարարութեանց խորհրդականները 1500ական ոսկի տարեթոշակ կը ստանան: Այս հաշիւներուն մէջ աչքի զարնելիք անհաւասարութիւններ կան: Օրինակի համար Իրլանտայի նախարար Պ. կ. Պալֆուր որ խորհրդականի աստիճան ունի, 2500 ոսկի կը ստանայ, մինչդեռ առեւտրական նախարարը՝ նախարարի աստիճանով՝ 2000 ոսկի կը ստանայ: Լորտ Սալզպէրի՝ իրրեւ նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար 5000 ոսկի տարեթոշակ ունի, այսինքն Մեծ-Դիւանապետ Լորտ Հալզպրիի տարեթոշակին կէսը, մինչդեռ այս վերջինը ստորադաս է Լորտ Սալզպէրիի: Լորտ Սալզպէրիի որ արտաքին գործոց նախարարութիւնը թողուց և կնքապահութեան պաշտօնը ստանձնեց՝ 2000 ոսկի միայն պիտի ստանայ՝ այսինքն թղթատարական վերատեսուչին ստացածէն պակաս:

ՖԱՌՆՈՅԻ ԱՐՔԱՆԸ

Ֆրանսա եւ Ռուսիա.— Զարին հեռագիրը.—Նախագահին պատասխանը Զարին ուղղուած.—Պ. Լուպէի ճառը:

Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Ֆառնոյի արքանին բացման առթիւ Լիոնի քաղաքապետարանին մէջ հայկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն մէջ հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ Լիոնի քաղաքապետին բաժակաճառին ի պատասխան բանախօսութիւն մը արտասանեց: Պ. Լուպէ իր ճառը արտասանելէ առաջ, յայտնեց թէ քիչ մը առաջ հեռագիր մը ստացած էր Ռուսիոյ Զարէն: Ահա՝ այդ հեռագիրը զոր նախագահը ինք կարդաց.

Լիվատիա, 3 Նոյեմ. 1900
Երեկոյեան ժամ 11.19

Վսեմ. Պ. Լուպէ, նախագահ Ֆրանսական հանրապետութեան, Լիոն

«Ձեր մեծանուն նախորդին արձանին բացումը մեծապէս կը յիշեցնէ իմի այն կարեւոր ծառայութիւնները, զորս Ցրանսայի մատուցած է հանգուցեալ նախագահ Ֆառնօ և այն եռանդուն գործակցութիւնը զոր նուիրած է երկու բարեկամ և դաշնակից երկիրներու սերտ մերձեցման մեծ գործին, մի միայն խաղաղասիրական նպատակներով: Բոլոր սըրտանց մասնակցելով այդ հանդիսաւորութեան, կը խնդրեմ ձեզէ, պարոն նախագահ, միշտ հաւատալ իմ զգացումներուս անկեղծութեան և անփոփոխ բարեկամութեան.»

Այս հեռագրին ընթերցումէն յետոյ բուռն ծափահարութիւններ եղան: Պ. Լուպէ խորունկ լռութեան մը մէջ ըսաւ.

«Ցրանսա երախտապարտ է Ռուսիոյ Վեհ. կայսեր՝ իր յայտնած զգացումներուն համար այսպիսի օր մը:» (Երկարատեւ ծափահարութիւններ):

Պ. Լուպէ յարեց.

«Զարին ուղղած պատասխանիս մէջ թարգմանն եղայ Ցրանսայի բոլոր Ֆրանսացի քաղաքացիներուն.» (Ծափահարութիւնները մէկ քանի վայրկեան տեւեցին):

Ցետոյ Պ. Լուպէ իր ճառը արտասանեց, որ ահաւասիկ.

Պարոն Քաղաքապետ.

«Շնորհակալ եմ այն խօսքերուն համար, զոր ինծի ուղղեցիք և այն փայփայիչ տիպոսի մասին զոր ձեր բաժակաճառին մէջ տուիք ինծի: Ձեր հրաւէրը ընդունելով, ուզեցի ձեզի հետ փառաւորել այն մեծ քաղաքացին, որ գրեթէ եօթը տարի երկրին նախագահութեան պաշտօնը վարեց այնպիսի անձնուիրութեամբ մը, որուն յիշատակը չպիտի մոռնամ երբեք և որ իր մեռնելէն քանի մը վայրկեան առաջ այնքան ազնիւ գաղտիարներ կը յայտնէր հոս իսկ: Նաև բուռն փափագ մը ունէի այս քաղաքը այցելելու, որ Ցրանսայի երկրորդ քաղաքն է, իսկ առաջինը՝ հարաւ-արեւելքի, որ այնքան պատառներով սիրելի է ինծի: Քիչ մը առաջ, պարոն քաղաքապետ, իրաւամբ կը յիշեցնէիք թէ մասնաւոր բան մը ունի ան: Հոն է որ տեղի ունեցաւ 1788ի շարժումը, որուն հետեւանքով քաղաքատարատական Խորհուրդները նոսի հրաւիրուեցան և ուր ընդհանուր հաշտարարութիւնը 1789ի դէպքերուն հիմնական սկզբունքները: Այս քաղաքին ցոյց տուած անկուն հաւատարմութիւնը ազատութեան նկատմամբ և իր անձնուիրութիւնը մեր հանրապետական հիմնարկութիւններուն համար, 1894 յունիս 24ին նախագահ Քառնօյի խնդակցութեանց արժանացաց, որ յիշեցուց ձեր մղած պայքարները պուլանժէականութեան դէմ: Նոյն շնորհաւորութեանց արժանի էք նաև այսօր, որովհետեւ ամէն անգամ որ ընտրողներուն կարծիքը կը հարցուի, կեսարականութեան նորաձեւ ձեռնարկներուն չէք մասնակցիր: Պարո՛ն քաղաքապետ, քիչ մը առաջ կ'ըսէիք թէ հանրապետութեան նախագահը կը ջանար իր պաշտօնին կերկնակ պարտաւորութիւնները կատարել, բոլոր Ցրանսացիներու նիւթական շահերը պաշտպանել և անվթար պահել երկրին բարոյական ժառանգութիւնը, զոր այնքան փառաւորապէս բաղմապատկած են 1789ի դէպքերը: Ստուգիւ պարոններ իմ ալ յարատեւ մտադրութեանս առարկայ եղած է ատիկա, որով համապատասխան դիրք մը բռնած կ'ըլլամ հանդէպ Ազգային ժողովին այն մտածման, որով Հանրապետութեան պաշտօնին, բարձրացայ: Անուշտ Լիոնի քաղաքապետութիւնը, իր ներկայացուցած քաղաքացիներուն հետ համակարծիք՝ ինքնին կը մրնդնէ ու կը կատարէ իր պաշտօնը: Արդարեւ զանց չէք ըներ այն ամէն բան որ կրնայ քաջալերել ու զարգացնել վաճառականութիւնն ու ճարտարարուեստը, որուն գեղեցիկ արտադրութիւնները հիացում կը պատճառեն ամբողջ աշխարհի. դուք մանաւանդ հոգածու էք բարոյական բարւոքման և համբաւաբեր գործերու համար, որոնք մարդիկը իրարու կը մօտեցնեն և կը պատրաստեն ընկերական խաղաղութիւնը: Ձեմ գիտեր Լիոնի մէջ ի՞նչ բան պէտք է անելի գրուտել, հանրային վարչութեանց ցոյց տուած եռանդը թէ մասնաւորներու ձիրքերը, որոնք այնքան կը մրցին ամէն աստիճանի կրթութեան մէջ ու խնայողութեան, կանխահոգութեան, բարենպատակ հաստատութեանց գործերը բաղմապատկելու անհունապէս: Բիչ մը առաջ յիշեցուցիք թէ մէկ երրորդ դար գրեթէ քաղաքապետը եղայ մօտակայ քաղաքի մը. Թոյլ տուէք ինծի, քանի որ առիթը կը ներկայանայ, շնորհակալութիւնս յայտնել Լիոնի քաղաքապետութեան և ձեր հիւանդանոցներու վարչութեան, ուր մեր հիւանդները այնքան ճարտար ու անձնուէր գարմաններ կը ստանային ու կը ստանան տակաւին առատաձեռնութեամբ: Պարոններ՝, հանրապետական կառավարութեան պարտականութիւնն է հրձուանքով քաջալերել ամէն անոնք որ մարդկային հաւասարութեան զգացումով տոգորուած, իրենց ժամանակն ու աշխատութիւնը կը նուիրեն մարդկային թշուառութիւնները ամոքելու, մարդուն դիրքը բարձրացնելու թէ ինք իր և թէ ուրիշներու առջեւ և եղբայրութեան գաղափարը իրագործելու: Հանրապետութեան նախագահին նաեւ ամէնէն բարձր ու քաղցր պարտականութիւնն է, ամէն անգամ որ երբ առիթը կը ներկայանայ, միշտ շնորհաւորել ամէն անոնք որոնք այդ զգացումներով տոգորուած են, քաջալերել, յայտարարել թէ բոլոր սըրտանց իրենց հետ է, որովհետեւ իրենց գործը մեծ է ու գեղեցիկ, քանի որ մեզ կը մօտեցնէ արդարութեան ու բարութեան այն իդէալին, որ մեր հանրապետութեան ալ իդէալն է: Գիտեմ թէ դուք ալ միեւնոյն զգացումներն ու համոզումները ունիք և կ'ուրախանամ ատոր վրայ: Բաժակ պարպելով Լիոնի քաղաքին ու Ռոնի նահանգին կենացը, ինքզինքս երջանիկ կը զգամ հաստատելու թէ դուք և ձեր քաղաքացիները առաջին կարգին վրայ կը գտնուիք ամէն անոնց մէջ որոնք հանրապետական Ցրանսայի բարոյական բարիքով ու փառքովը մտազրաղ են:»

—Ցիանսայի Հանրապետութեան նախագահն ալ հետեւեալ պատասխանը ուղղած է Ռուսիոյ Զարին, որ չկարդացուեցաւ հաղորդութիւն ատեն.

Վեհափառ Նիքոլա Բ.

Կայսր համայրն Ռուսաց, Լիվատիա

«Ինծի ջերմապէս յուղուեցայ ձեր այն ազնիւ մտածումէն, որով Ձեր վեհափառութիւնը մասնակցած էր այն պատիւին, զոր Լիոն քաղաքը մատուցած էր նախագահ Քառնոյի յիշատակին: Ցրանսա մեծապէս պիտի գնահատէ այս սիրալիր համակրութեան նոր ապացոյցը: Ցրանսա չի մոռնար նաեւ այն մասնակցութիւնը զոր Ձեր մեծանուն Հայրը, ինչպէս Դուք այնքան լաւ կ'ըսէք, ունեցած է մեր բարեկամ և դաշնակից երկիրներու միացման գործին մէջ, զուտ խաղաղասիրական նպատակաւ: Եւ Ցրանսա Ալեքսանդր Գ.ի և Քառնոյի անունները երկիւղածօրէն կը միացնէ իր յիշատակին ու պաշտամանն մէջ: Ոչ միայն իմ անունովս այլ ամբողջ Ցրանսայի անունով Ձեր Վեհափառութեան կ'ուղղեմ յուզեալ սրտով մեր ջերմագին շնորհակալութիւնները: Կը խնդրեմ նաեւ ընդունիլ իմ սիրալիր և անայլայլ բարեկամութեան զգացումներուս նոր հաւաստիքը.»

ԷՄԻԼ ԼՈՒԱԷ

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ

Մ. Նահանգաց ծովային Նախարարութիւնը վարկ կը խնդրէ շինելու երեք խոշոր զրահաւոր, երկու զրահապատ յաւարակ՝ 15,000 թոնոնոց, վեց թնդանօթակիր՝ իւրաքանչիւրը 2000 թոնս, վեց թնդանօթակիր՝ 6000 թոնոնոց և 10ը՝ 200 թոնս ածուլի երեք չղջեներ 15,000 թոնոնոց և երկու փոխադրանաւ՝ իւրաքանչիւրը՝ 7000 թոնս, Թորփիդանաւ պիտի չշինուի: Ծովային Նախարարութիւնը չի կարծեր որ Խորհրդարանը ընդդիմանայ նաւատորմին այս յաւելումին, որ մէկ տարուան մէջ պիտի կատարուի:

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ

Պաքուէն կը գրեն հոկտ. 25 թուականով (Ն. Տ.).— Պարսից Շահը հոկտ. 12ին հոս հասաւ Բէթրովսքիի երկաթուղիին Նոր գիծովը: Կայարանին մէջ կը գտնուէին կառավարիչը և ուրիշ պաշտօնատարներ որոնք ոսկիէ ափսէի մը մէջ աղ և հաց մատուցին, ըստ սովորութեան: Ընդունելութիւնը շատ փայլուն եղաւ: Ռուսական ու պարսկական դրօշներով զարդարուն յարթական կամարներ շինուած էին: Շահին անցնելիք փողոցները էլեկտրական լապտերներով լուսազարդուած էին: Մուզաֆֆէրէդտին Շահը երբ ժամանեց, զինուորական նուագածուները պարսկական քայլերգը հնչեցուցին: Շահը իր հետեւորդներուն հետ գնաց Պ. Թումանեանցի տունը, ուր մասնաւոր յարկեր պատրաստուած էին: Զօրավար Արսէնիէվ Շահին կառքը բաղմած էր: Զօրավարը մինչեւ պարսկական սահմանագլուխը պիտի հետեւի Շահին: Հետեւեալ օրը Շահը այցելեց նաւթահորերը որոնք քաղաքէն մէկուկէս ժամ հեռուն կը գտնուին: Իրիկուան քաղաքին Թատրոնին մէջ թուրքերէն և պարսկերէն ներկայացումներ տրուեցան ի պատիւ Շահին: Ն. Վեհափառութիւնը հետեւեալ օրը ընդունեց բարձրատիճան ռուս պաշտօնատարներու այցելութիւնները: Առիւծ եւ Արեւ պատուանշանը շնորհեց Թումանեանց եղբայրներուն: Շահը հոկտ. 20ին մեկնեցաւ Պաքուէն:

ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Լիզպոնայէն Տէյլի Մէյլի կը հեռագրեն Բորթուկալի թագուհիին մէկ քաջագործութիւնը՝ Բասքէտի մէջ: Թագուհին ծովեզերքը շրջագայած ատեն տեսաւ թէ ձկնորսի նաւակ մը ընկղմելով երկու ձկնորսներ ծովին մէջ կը տապալուտրկին: Թագուհին որ քաջ լողացող մըն է, անմիջապէս ծովը նետուեցաւ և ազատեց երկու ձկնորսները:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Բուլգէլի Պէյլէրպէյիի աստիճան տրուեցաւ Բէյրթ գաւառին կառավարիչ Բէյճիտ փաշայի և Սուրիոյ Նահանգին ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Ռուսրէվ փաշայի: Միթէմէտի աստիճան՝ Մախսուսի վարչութեան Ճիտտէի գործակալ Ահմէտ Նէպզի էֆ.ի:

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պատուակալ Թիկնապահ գերմանացի գնդապետ Ցիլշէր պէյի և Կիլիքանէի ախոռապետութեան հիւանդանոցին վերատեսուչի օգնական Բրոֆիլսէր Տայքայի:

ԱՐՂԸՆԻՒՆ հանքերէն՝ բնական հարստութեանը համեմատութեամբ՝ հասոյթ ձեռք ձեռք բերելու համար, որոշուած է հիմակուան դրամագլուխին վրայ չորս միլիոն գրուշ աւելցնել, կարգ մը իրեղէններու գնման համար 15,000 ոսկի և ամսական 60 ոսկի յատկացնել պաշտօնի կոչուելիք մասնագէտներու: Իգսամ այս առթիւ կ'առաջարկէ այդ հանքին շահագործումը յանձնել օսմ. Ընկերութեան մը, ինչ որ աւելի օգտակար և արդիւնաւոր կը նկատէ ամէն տեսակէտով:

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հաստատութեանց ի նպաստ կատարուած հանգանակութեան գումարները ասկէ վերջը պիտի վրկուին Մալիէի մէջ կազմուած յանձնաժողովի մը որուն նախագահն է պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Հասան պէյ: Ներքին գործոց նախարարութիւնը այդ որոշումը հաղորդեց բոլոր նահանգները:

—Զինուորական հաստատութեանց ի նպաստ Այնթապէն 5936 և Մարաշէն 5330 դրուշ հաւաքուելով նահանգին կեդրոնը Հալէպ ղրկուած են:

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Եգիպտոսի արտաքին վճառականութեան սեպտ. ամսուան վիճակագրութիւնը հրատարակուեցաւ: Ներածմանց գումարն է 1,240,389 եգիպտական ոսկի, մինչդեռ անցեալ տարի նոյն ամսուն էր 909,631, որով այս տարի 330,758 ոսկի աւելի է: Ատոնց մէջ կայ 49,200 ոսկիի ծխախոտ. անցեալ տարի 46,556 ոսկի էր: Ներկայ տարուան սկիզբէն այսմիջոց ինը ամիսէ ի վեր ներածուած ապրանքներուն ընդհանուր գումարն է 10,664,948 եգիպտական ոսկի: Անցեալ տարի 8,831,448 ոսկի էր, որով այս տարի 1,833,460 ոսկիի յաւելում մը կայ: Սեպտեմբեր ամսուն արտածուած ապրանքներուն գումարն է 485,857 ոսկի. անցեալ տարուան նոյն ամսուն 638,483 էր. ըսել է թէ այս տարի 152 հազար 626 ոսկի պակաս է: Վերջին ինը ամսուան արտածմանց ընդհանուր գումարն է 10,664,948 ոսկի, մինչդեռ անցեալ տարի 8,831,488 էր, որով այս տարի 1,833,460 ոսկի յաւելում կայ: Արտածուած ծխախոտներու գումարն է 31,753 ոսկի. անցեալ տարի 34,819 ոսկի էր:

—Կը հերքուի այն լուրը թէ Եգիպտոսի Պանքային տնօրէն Սըր է. Բալմէր Եւրոպա գտնուած միջոցին սեղանաւորներու խումբի մը հետ պայմանագրութիւն կնքած ըլլայ՝ Եգիպտոսի երկաթուղիներուն գնմանը համար:

—Սուտանի կառավարութիւնը արգիլեց ծխախոտի մշակութիւնը Խարթումի արեւմտեան կողմերը:

—Գահիրէի խառն դատարանին նախագահի ու դեր-նախագահի ընտրութիւն կատարուելով Պ. Պ. Բրիւնիէ և Հէրցպերուկ վերընտրուեր են:

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ. հինգ փարա ածանլուն առթիւ հաշիւ եղած է թէ կ. Պոլսոյ մէջ օրական 820,000 օխա հաց կը սպառի: Սակէ դիւրին է հասկնալ թէ մինչեւ երկկ հացագործները բաւական կլորիկ գումար մը կը շահին:

—Ռուսիոյ մաքսային վերատեսչութեան մէկ վիճակագրութենէն կ'երեւայ թէ յունուար 1էն մինչեւ հոկտ. 14, Ռուսիայէն օտար երկիրներ արտածուած արմտիքներու քանակութիւնն է 271 միլիոն 715 հազար բուտ. 1899ին այդ գումարը 217,414,000 էր և 1898ին 317 միլիոն 644 հազար.

ՍԷԼԱՆԻԿի ՀՐԴԵՀԸ.— Ինչպէս նուցինք, Սէլանիկի Ռուսական Օթելն հրդեհ ծագելով ուրիշ օթէլ մը և քանի մը չէնքեր այրած էին: Հրդեհը պատած օթէլին մէջ գտնուողները հազիւ ժամանակ ունեցեր են կեանքերնին ազատել՝ ոմանք շապիկով մը փողոց նետուելով և ոմանք յարակից չէնքերուն տանիքներուն վրայէն փախչելով: Վնասուող ապահովագրական Ընկերութիւններն են Լա Պիւկրիա՝ 18,000 ֆր. Հանղկաթիէ՝ 5000, Համպուրգ Պրէմէն 5000, Ռիուենոնէ Ատրիաթիքա՝ 8000, Բաթրիթիքէ՝ 30 ոսկի և օսմ. ապահովագրական Ընկերութիւն՝ 4,450 ոսկի: Այս վերջինը երկու օթէլներուն չէնքերը ապահովագրած էր: Հրդեհը սկսեր է ներքնայարկի մը մէջ:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Եաքաստլէվ ոչ քանի մը օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երկկ Բեդերսպուրգի ուղեւորեցաւ:

ԿԵՂԾ ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ.—Թուրք լրագիրներու այս օրուան թիւին մէջ հրատարակուած Պաշտօնական Ցնկոյց մը կը ծանուցանէ թէ զինուորական վարչապարանները վերատեսչութեան մէկ տեղեկագրին համաձայն ատամնարուժութիւն ընելէ արգիլուած է Բէնջէլա Աշիրի անունն մարդ մը որ առանց պրոմնութեան կառքով փողոցներու մէջ ատամնարուժութիւն կ'ընէ: Այդ անձը Սաւգիւղի մէջ կոչկակար Սալամն Իսաքի թոռանը ղլասակար դեղեր տալով անոր հիւանդանալուն պատճառ եղած է: Պաշտօնական Ցնկոյցը կը յարէ թէ նկատելով որ Բէնջէլա Աշիրի, հակառակ այդ արգելքին, տակաւին ատամնարուժութիւն կ'ընէ, հրահանգ տրուած

պաշտօնարանին որ այդ բժիշկը անասնաբուժական գործերու չմիջամտէ. նաեւ թուական աւելուն համար ալ օրէնքին տրամադրութիւններուն ենթարկուի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑԱՆՆԵՐ.— Մաբաշի պահեստի զօրքերու կիսաբաժին կեդրոնը Իսկէնտերուն պիտի փոխադրուի։ 19դ կիսաբաժինն ալ որուն կը վերաբերին Մաբաշի ու Զէյթունի Նիզամիէ վաշտերը, Հալէպէն Մաբաշ պիտի փոխադրուի։ Այս որոշումը, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Սպարապետութեան կողմէ հաղորդուեցաւ Հալէպի, Ատանայի ու չրջականերու արտասովոր ընդհանուր հրամանատարութեան։ Հալէպի 19դ կիսաբաժին հրամանատար Սապիթ փաշա, այդ որոշման համաձայն, Մաբաշ գնաց։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի զինուորական ճիւղին այս տարի երեսունը եօթը ուսանողներ չրջանաւարտ ելան հարիւրապետի աստիճանով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ մէջ յունուարէն սկսեալ կալուածներու և ընտանի անասուններու վիճակագրութեան մը պիտի ձեռնարկուի։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ ԼԻՆԵՐ.— Իգսամ կ'իմանայ թէ Պաղատի մաքսային իրաւունքները ենթարկուած Սիւլէյմանիէի մաքսատան առաջին քարտուղար Ահմէտ էֆ. մէջէցաւ 13,000 ոչխարներ մաքսէն փախցուցած ըլլալով քննութեան ձեռնարկուած է։ Մարսիլիայէն Միլ Բրէֆիսի անունով կ. Պոլիս բերուած 50 տակառ սուսամի իւղեր վար դրուած են, վասն զի տարբերակութիւն կատարելով հաստատուած է թէ խառնուրդ են և վնասակար նիւթեր կը պարունակեն։ Տրապիզոնի մաքսատան մէջ ութ-տաս թոնս տարողութիւն ունեցող նաւերը, իբրեւ չորս թոնոց նկատուելով, մանիֆէսթօ չի պահանջուիր եղեր և այդ կերպով մաքսանենգութիւններ կը կատարուին։

ԳԱՍԹԻՄՈՒՆԻի կուսակալութիւնը հեռագրեց անտառներու և հանքերու նախարարութեան թէ նահանգին ծովեզերքները 13,000 չէթիէն աւելի փայտեր կան որոնք, փոթորիկները հանդարտելուն պէս, կ. Պոլիս պիտի զրկուին։

ԻԶՄԻՐԻ պարսկական փոխ-հիւպատոս Աքչալեան Ստեփան էֆ. երէկ կ. Պոլիս եկաւ։

ՎԱՆԱՅ նահանգին նորընտիր առաջին հարցաքննիչ դատաւոր Կրետացի Հիւսէյի էֆ. Բայթարաքի երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Վառնայէն երէկ կ. Պոլիս ժամանեցին 30 տնւոր 220 խլամ գաղթականներ։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Գոսվայի կուսակալութիւնը ձեռնհաս պաշտօնեայն հրահանգ խնդրեց թէ առանց ուցագրի Պուլկարիայէն նոյն նահանգը գացող ողեւորներու նկատմամբ ի՛նչ ընելու է։

ԲԱԲԻԶի օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, այսօր իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Սապահ կ'ըսէ թէ Բէզաստէֆոզլը խանը հաստատուած զուլուցերիացի Բոնցէր եղբայրները, որոնք ամէնէն աւելի կապերտի առեւտուրով կը զբաղին, քանի մը օրէ ի վեր իրենց վճարումները դադրեցուցեր են։ Պարտքը թէև 70,000 ոսկի է, բայց պաշտօնապէս սնանկացած չըլլալով, պահանջատէրերը վաղուան համար հրաւիրուած են՝ կարգադրութիւն մը ընելու նպատակով։

ԾԽԱՄՈՏԻ Ռէժիսի բոլոր պաշտօնեաները իբրեւ յիշատակ քրոնոմէթր ժամացոյց մը նուիրեցին նախորդ տնօրէն Պ. Մարանէթիի։ Այդ ժամացոյցը յատկապէս Լոնտոնէն գնուած է։

ՄԱԽՍՈՒՄԷԻ ՇեհէՖրեսան չոգենաւը որ Տրապիզոն ուղեւորելու համար Պոլսոյ նաւահանգիստէն ճամբայ ելած էր, փոթորկին պատճառով պարտաւորուեր է կենալ Անատոլը Գավագի առջեւ։

ԲԵՐԱՑԻ կառավարիչ Համտի պէյ, առջի գիշերը, Դալաթիոյ մէջ քննական պտոյտ մը կատարեց։

ԹՈՒՐԲԻՆ և ՖՐԱՆՍԱ.— Պարտաւած վիճակագրութեան մը նայելով, 1899ին Թուրքիայէն 103 միլիոն ֆր.ի ապրանք ներածուած է Ֆրանսա. իսկ Ֆրանսայէն Թուրքիա՝ 49 միլիոն ֆր.ի։

ԹԷՐԻՐՏԱՂԷՆ կը հեռագրեն թէ տեղւոյն տասանորդի վարձակալին մթերանոցէն հրդեհ ծագելով ամբողջ չէնքը մոխիր դարձեր է։ Մթերանոցին պահապանը չկրնալով ազատել բոցերուն մէջ մնացեր ու այրեր է։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը յանձնաժողով մը կազմեց հարցաքննելու համար Սկիւտարի Բէվզայի Թէրազը վարժարանին տնօրէնը։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, այդ վարժարանին մէջ երկու ուսուցիչներ տղայ մը ծեծած ու անոր մահուանը պատճառ եղած էին։

ԱԻԱՁԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Իզմիրէն կը գրեն անցեալ ուրբաթի թուականով.—Երէկ գիշեր, Բէօր Պայրամ անուն աւազակ մը որ վերջերս բանտէն փախած էր, և անոր մէկ ընկերը Սալիկլիի մօտ Հաճի Շէրիֆ աղայի ագարակը մտնելով, զայն լեռը տարեր են։ Աւազակները Շէրիֆ աղայի ընտանիքէն հարիւր ոսկրի փրկանք կը պահանջեն։ Ոստիկան-զինուորները կը հալածեն այդ չարագործները։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, առջի իրիկունը, Եանի Հաճի Բէթրօ անուն մարդ մը ձերբակալեց։ Այդ անձը որ Ամէնքի դատարաններու գործադիր ճիւղին պաշտօնեաներէն է, 500 ոսկիի չափ դումար մը չորթելով փախած և կ. Պոլիս եկած է՝ թաթավա բնակող իր ազգականներուն մօտ։ Այդ գումարին 454 ոսկին պանքայի յանձնելով չէք մը առեր է։ Ոստիկանութիւնը իմանալով խուզարկութիւն կատարեց և ձերբակալեց այդ անձը թէբէ Պաշիի կողմը սրճարանի մը մէջ, ուր բրէնիա կը խաղար։ Վրայէն գտնուեցան 454 ոսկինոց չէքը և 30 ոսկի։ Եանի նախ ուրացաւ, բայց յետոյ խոստովանեցաւ, ըսելով որ այդ գումարէն 14 ոսկի վատնած է։ Եանի տասերկու օրէ ի վեր կ. Պոլիս կը գտնուէր։

ԵՂՏԻ ԳՈՒԼԷի Ցուռնայ Հիւանդանոցին պարտէզին մէջ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, Թանաշ անուն մարդ մը վիրաւորը գտնուած էր։ Ոստիկանութիւնը Տիմիթրի և Քոչօ անուն երկու մարդ ձերբակալեց որոնք նոյն գիշերը Թանաշի հետ արբեցած էին։ Այդ երկու անձերը վիրաւորին քով տարուեցան։ Թանաշ ըսաւ թէ ատոնք վիրաւորած են զինքը։ Քոչօ ու Տիմիթրի ձերբակալուեցան։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը պնասէ արտասանութեան և դէմքը կը ծռեւցընէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ասամնաբոյժ մը ձերբակալել Տքթ. Պառիի, մեկ ատամնաբոյժ որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, ևայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարեալ գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դտրմանէ ժամը 9էն (Ը. ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԱԶԳ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Շերամաբուծական մրցմանց կանոնագրին Զ. Յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, Թողեալ հասոյթներու վարչութիւնը պակաւորներու ցանկին հետ հրատարակութեան կու տայ նաև ներկայ տարուան շերամաբուծական մրցման համար Պրուսայի մէջ կազմուած քննիչ յանձնաժողովին տեղեկագիրը։ Մրցանակաբաշխութիւնը տեղի ունեցած է սեպտ. 9/22ին, կառավարական պաշտօնարանին մէջ, նախագահութեամբ Խիւսավէնտիկեարի կուսակալ Հալիլ պէյի, ի ներկայութեան քաղաքային ու զինուորական բարձր պաշտօնատարներու, հիւպատոսական մարմինին և Պրուսայի երեւելիներու։

Պակաւորներու ցանկը

1. Պ. Քրիսթաքի էֆ. Պուրկազ-Մուտանեաց, Ա. կարգ, 10 օսմ. ոսկի և մանրադէտ մը։ Բ. կարգ, 1. Քերոբէ էֆ. Էլմեան, Միխալըճցի, մանրադէտ մը և 11 ոսկի.— 2. Յովհաննէս էֆ. Զիլինկիրեան Պանտրմացի, մանրադէտ մը և 10 ոսկի.—3. Իսմէր Սալի էֆ. Պանտրմացի, մանրադէտ մը և 10 ոսկի.—4. Նազարէթ էֆ. Սէլճեան, Իսինճիգցի, մանրադէտ մը և 8 ոսկի.— 5. Սարգիս էֆ. Սէլճեան, Իսինճիգցի, մանրադէտ մը և 7 ոսկի.— 6. Աբրահամ էֆ. Տէրմէլքիսէթեան, Իսինճիգցի, մանրադէտ մը և 5 ոսկի.— 7. Յովհաննէս էֆ. Հաճի Պողոսեան, Պանտրմացի, մանրադէտ մը և 5 ոսկի.— 8. Թրիֆոն էֆ. Քօրնիոէս, մանրադէտ մը և 5 ոսկի.— 9. Յովհաննէս էֆ. Ղուկասեան, Պանտրմացի, մանրադէտ մը և 6 ոսկի.— 10. Քիրեաքօ էֆ. Զաֆիրօրուլօ, Կէմլիչիկցի, մանրադէտ մը և 6 ոսկի.— 11. Թաքուր էֆ. Մանիկեան, Միխալըճցի, մանրադէտ մը և 6 ոսկի։ Համագումար 89 օսմ. ոսկի։

Ստորեւ հրատարակութեան կու տանք շերամաբուծական մրցման մասնախումբին և քննիչ մարմինի տեղեկագիրները.

«Մենք, ստորագրեալներս, անդամ Պրուսայի մէջ կայս. Իրատէով կազմուած շերամաբուծական մրցման մասնախումբին, մրցակիցներու շերամատուններուն մէջ քանիցս ըրած քննութիւններուն հետեւանքով, վարձատրութեան արժանի եղող շերամաբոյծներու հետեւեալ ցանկը կը յանձնենք շերամաբուծական մրցման քննիչ մարմնին։

Ստորագրութիւններ.— Մասնախումբին փոխ-նախագահ և նահանգին Իսաբէյի ժողովին անդամ Ալի Միւրթէզա, Հանր. Պարտքի վարչութեան նազիր Մեհմէտ Թէլֆիգ, նահանգին երկրագործութեան և հանրօգուտ շինութեանց խորհրդական Սիւլէյման Մազհար, Շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան։

«Մենք, ստորագրեալներս, անդամ Պրուսայի մէջ կայս. Իրատէով կազմուած շերամաբուծական մրցման քննիչ մարմնին, նկատի առնելով մասնախումբին վերագրեալ տեղեկագիրը, կը հաստատենք զայն և կը բաժնենք մրցանակները, այդ մասին կանոնագրին մէջ գտնուած տրամադրութեանց համաձայն։

Ստորագրութիւններ.—Նախագահ կուսակալ Իպրահիմ Հալիլ պէյ, նահանգին Իսաբէյի ժողովին անդամ Ալի Միւրթէզա։

Հանր. Պարտքի նազիր Մեհմէտ Թէլֆիգ։ Հանր. Պարտքի ընդհ. քննիչ Էստուտսու։ Անդամներ.— Հանրային Պարտքի Վարչութեան ներկայացուցիչ և Վարչական Խորհրդոյ նախագահ Լեոն Պէռէժ։—Պրուսայի նահանգին երկրագործական և հանրօգուտ շինութեանց խորհրդական Սիւլէյման Մազհար։—Շերամաբուծական վարժարանի տնօրէն Թորգոմեան։—Մէաբիթի տնօրէն Մեհմէտ Հասիպ։

Ցանձնաժողովի տեղեկագրէն կը տեսնուի.—Ա.—25 մրցողներուն 12ը վարձատրուած են, որոնց 9ը ստացած են մանրադէտներ և դրամական մրցանակներ, իսկ երեքը միայն դրամական մրցանակներ։ Բ.—Առաջին մրցանակը, 700 ղրշ.նոց մանրադէտ մը տրուած է Պ. Քերոբէ Էլմեանին։ Գ.—500 ղրշ.նոց մէյմէկ մանրադէտ տրուած են Պ. Պ. Խրիսթաքիի, Յովհաննէս Զիլինկիրեանի, Իսմէր Սալիի և Նազարէթ Սէլճեանի։ Դ.—400 ղրշ.նոց մէյմէկ մանրադէտ տրուած են Պ. Պ. Սարգիս Սէլճեանի, Աբրահամ Տէր Մելքիսեդեկեանի, Յովհաննէս Հաճի Պողոսեանի և Թրիֆոն Քարլիկիտէսի։ Ե.—8900 ղրշ.ի ոսկեդրամի դումար մը բաժնուած է 12 պակաւորներուն մէջ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1900 Հոկտ. 24 Նոյեմբեր 6

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

Դալաթիա, Խալվեար խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԷՐՊՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ

8 Նոյեմբեր 1900

Բպկ. պարկ Նոյ.	5.12 Դեկտ.Յնվ.	5.
Ցորեն քիլէ Դեկտ.	6/0½ Մարտ	6/1 7/8
Խանուէ գանթար Դեկտ.		36,6
Շաքար »	Դեկտ.	9/5½

Ազգային Լուրեր

Տրապիզոնի առաջնորդական ընտրութիւնը՝ որու մասին նախորդ չարթու ընդարձակ թղթակցութիւն մը հրատարակեցինք, կ'ներեւայ թէ բաղդ խնդիր մը պիտի դառնայ. դոնէ այս ենթադրութեան կը տանին զմեզ այն երեւոյթները՝ զոր ընտրութիւնը կը ստանայ տակաւ։ Ինչպէս գրած էինք արդէն, տեղւոյն Գաւառական Ժողովը նիստ գումարելով, թեմին Առաջնորդ ընտրած էր Մշոյ տեղապահ Բարդէն վարդապետը, որ ապահովաբար ընաւ չէր սպասեր այդ արդիւնքին։ Վերջին նամակներէն կը տեղեկանանք թէ Տրապիզոնի տեղապահ Խոսրով Մ. վարդապետ Պէհրիկեան որ հոկտեմբեր 14ին ճամբայ ելած էր դէպի իր պաշտօնատեղին, և որ Սամսոնի մէջ միայն խնացած էր կատարուած ընտրութեան մանրամասնութիւնները, հեռագրաւ բողոքեր է այդ ընտրութեան դէմ՝ զոր ապօրինաւոր էր նկատէ, միւնոյն ատեն հրահանգ խնդրելով Ազգ. Պատրիարքարանէն։ Օրինական տեսակէտով Տ. Խոսրով վարդապետ իրաւունք ունի, որովհետև նախ, ըստ օրինի պէտք է որ Տեղապահը նախագահէր գաւառական ընդհ. ժողովոյ այն նիստին՝ որ առաջնորդի ընտրութեան համար գումարուած էր։ Երկրորդ, գաւառային ընդհ. ժողովը նոյն օրը հրաւիրուած է եղեր ո՛չ թէ Առաջնորդի ընտրութիւն կատարելու, այլ առաջնորդի ընտրութեան մասին որոշում տալու։ Կայ նաև ուրիշ տեսակէտ մը։—այս տարւոյ փետրուար ամսուան 27ին գումարուած նիստի մը մէջ, գաւառային ընդհ. ժողովը որոշած էր որ Պարիսիրքարանէն անպաշտօն եկեղեցականներու ցանկ մը ուզուի, ըստ այմ՝ ընտրութիւն կատարուելու համար, որոշում մը՝ որ այս վերջին նիստին մէջ չէ յարգուած ընաւ։ Իսկ ամէնէն կարեւոր պարագան սա է թէ, այս վերջին ընտրութեան մասին Պատրիարքարան զրկուած տեղեկագիրը չէ ստորագրուած գաւառական ընդհանուր ժողովոյ դիւանին և սպիտակ քուէ տուող անդամներուն կողմէ։—Ինչպէս կը տեսնուի, այդ առաջնորդական ընտրութեան խնդիրը բաւականէն աւելի ապօրինի երեւոյթներով կը ներկայանայ։

Կը լսենք թէ գաւառային ընդհ. ժողովոյ անդամներէն մէկ քանին մանրամասն տեղեկագրով մը Պատրիարքարանին պարզած են բոլոր այդ պարագաները, միևնոյն ատեն բողոքելով կատարուած ընտրութեան դէմ։ Տրապիզոնի առաջն. տեղապահ Տ. Խոսրով վարդապետ ալ, Պատրիարքարանէն ստացած հրահ.նգին համաձայն, հոկտեմբեր 23ին Սամսոնէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Տրապիզոն։ Իր ժամանումը յայտնի չէ թէ ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենայ։ Ամէն պարագայի մէջ չի յուսացուիր որ այս խնդիրը մի՛ միայն Տ. Խոսրով վարդապետի ներկայութեամբ լուծուի։ Անսպատճառ Պատրիարքարանի միջամտութեան պէտք կայ, խնդիրը կարգադրելու համար ա՛յն տեսակ կերպով մը՝ որ երկու կողմերն ալ գոհացում գտնեն։

—Սեբաստիոյ նորընտիր կրօնական և քաղաքական ժողովներու պաշտօնը հաստատող պատրիարքական կոնդակը որ խնդրուած էր ասկէ առաջ, այս չարթու պիտի զրկուի։

—Վարագայ Խաչի տօնին օրը, Վանայ մէջ կատարուեր է Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի վերաշինած Աւանց աւանին եկեղեցւոյ օծումը, Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսի ձեռքով։

Հանր. Պարտքի նազիր Մեհմէտ Թէլֆիգ։ Հանր. Պարտքի ընդհ. քննիչ Էստուտսու։ Անդամներ.— Հանրային Պարտքի Վարչութեան ներկայացուցիչ և Վարչական Խորհրդոյ նախագահ Լեոն Պէռէժ։—Պրուսայի նահանգին երկրագործական և հանրօգուտ շինութեանց խորհրդական Սիւլէյման Մազհար։—Շերամաբուծական վարժարանի տնօրէն Թորգոմեան։—Մէաբիթի տնօրէն Մեհմէտ Հասիպ։

Ցանձնաժողովի տեղեկագրէն կը տեսնուի.—Ա.—25 մրցողներուն 12ը վարձատրուած են, որոնց 9ը ստացած են մանրադէտներ և դրամական մրցանակներ, իսկ երեքը միայն դրամական մրցանակներ։ Բ.—Առաջին մրցանակը, 700 ղրշ.նոց մանրադէտ մը տրուած է Պ. Քերոբէ Էլմեանին։ Գ.—500 ղրշ.նոց մէյմէկ մանրադէտ տրուած են Պ. Պ. Խրիսթաքիի, Յովհաննէս Զիլինկիրեանի, Իսմէր Սալիի և Նազարէթ Սէլճեանի։ Դ.—400 ղրշ.նոց մէյմէկ մանրադէտ տրուած են Պ. Պ. Սարգիս Սէլճեանի, Աբրահամ Տէր Մելքիսեդեկեանի, Յովհաննէս Հաճի Պողոսեանի և Թրիֆոն Քարլիկիտէսի։ Ե.—8900 ղրշ.ի ոսկեդրամի դումար մը բաժնուած է 12 պակաւորներուն մէջ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1900 Հոկտ. 24 Նոյեմբեր 6

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

Դալաթիա, Խալվեար խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԷՐՊՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ

8 Նոյեմբեր 1900

Բպկ. պարկ Նոյ.	5.12 Դեկտ.Յնվ.	5.
Ցորեն քիլէ Դեկտ.	6/0½ Մարտ	6/1 7/8
Խանուէ գանթար Դեկտ.		36,6
Շաքար »	Դեկտ.	9/5½

Ազգային Լուրեր

Տրապիզոնի առաջնորդական ընտրութիւնը՝ որու մասին նախորդ չարթու ընդարձակ թղթակցութիւն մը հրատարակեցինք, կ'ներեւայ թէ բաղդ խնդիր մը պիտի դառնայ. դոնէ այս ենթադրութեան կը տանին զմեզ այն երեւոյթները՝ զոր ընտրութիւնը կը ստանայ տակաւ։ Ինչպէս գրած էինք արդէն, տեղւոյն Գաւառական Ժողովը նիստ գումարելով, թեմին Առաջնորդ ընտրած էր Մշոյ տեղապահ Բարդէն վարդապետը, որ ապահովաբար ընաւ չէր սպասեր այդ արդիւնքին։ Վերջին նամակներէն կը տեղեկանանք թէ Տրապիզոնի տեղապահ Խոսրով Մ. վարդապետ Պէհրիկեան որ հոկտեմբեր 14ին ճամբայ ելած էր դէպի իր պաշտօնատեղին, և որ Սամսոնի մէջ միայն խնացած էր կատարուած ընտրութեան մանրամասնութիւնները, հեռագրաւ բողոքեր է այդ ընտրութեան դէմ՝ զոր ապօրինաւոր էր նկատէ, միևնոյն ատեն հրահանգ խնդրելով Ազգ. Պատրիարքարանէն։ Օրինական տեսակէտով Տ. Խոսրով վարդապետ իրաւունք ունի, որովհետև նախ, ըստ օրինի պէտք է որ Տեղապահը նախագահէր գաւառական ընդհ. ժողովոյ այն նիստին՝ որ առաջնորդի ընտրութեան համար գումարուած էր։ Երկրորդ, գաւառային ընդհ. ժողովը նոյն օրը հրաւիրուած է եղեր ո՛չ թէ Առաջնորդի ընտրութիւն կատարելու, այլ առաջնորդի ընտրութեան մասին որոշում տալու։ Կայ նաև ուրիշ տեսակէտ մը։—այս տարւոյ փետրուար ամսուան 27ին գումարուած նիստի մը մէջ, գաւառային ընդհ. ժողովը որոշած էր որ Պարիսիրքարանէն անպաշտօն եկեղեցականներու ցանկ մը ուզուի, ըստ այմ՝ ընտրութիւն կատարուելու համար, որոշում մը՝ որ այս վերջին նիստին մէջ չէ յարգուած ընաւ։ Իսկ ամէնէն կարեւոր պարագան սա է թէ, այս վերջին ընտրութեան մասին Պատրիարքարան զրկուած տեղեկագիրը չէ ստորագրուած գաւառական ընդհանուր ժողովոյ դիւանին և սպիտակ քուէ տուող անդամներուն կողմէ։—Ինչպէս կը տեսնուի, այդ առաջնորդական ընտրութեան խնդիրը բաւականէն աւելի ապօրինի երեւոյթներով կը ներկայանայ։

Կը լսենք թէ գաւառային ընդհ. ժողովոյ անդամներէն մէկ քանին մանրամասն տեղեկագրով մը Պատրիարքարանին պարզած են բոլոր այդ պարագաները, միևնոյն ատեն բողոքելով կատարուած ընտրութեան դէմ։ Տրապիզոնի առաջն. տեղապահ Տ. Խոսրով վարդապետ ալ, Պատրիարքարանէն ստացած հրահ.նգին համաձայն, հոկտեմբեր 23ին Սամսոնէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Տրապիզոն։ Իր ժամանումը յայտնի չէ թէ ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենայ։ Ամէն պարագայի մէջ չի յուսացուիր որ այս խնդիրը մի՛ միայն Տ. Խոսրով վարդապետի ներկայութեամբ լուծուի։ Անսպատճառ Պատրիարքարանի միջամտութեան պէտք կայ, խնդիրը կարգադրելու համար ա՛յն տեսակ կերպով մը՝ որ երկու կողմերն ալ գոհացում գտնեն։

—Սեբաստիոյ նորընտիր կրօնական և քաղաքական ժողովներու պաշտօնը հաստատող պատրիարքական կոնդակը որ խնդրուած էր ասկէ առաջ, այս չարթու պիտի զրկուի։

—Վարագայ Խաչի տօնին օրը, Վանայ մէջ կատարուեր է Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի վերաշինած Աւանց աւանին եկեղեցւոյ օծումը, Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսի ձեռքով։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

27 Հոկտ. 1900

Տէր Խմբագրապետ,

Պատ. թերթիդ հինգշաբթի օրուան թիւին մէջ (Բեռնիւմաի գրաբ) անուն դասագրքիս առաջին տարին երկրորդ տպագրութեան վրայ քննադատական յօդուած մը տեսայ, որուն պատասխանը պիտի փութամ ժամ առաջ յղել Պատ. Խմբագրութեանդ և պիտի խնդրեմ որ զայն ևս հիւրընկալէք։ Սակայն անկէ առաջ սաչափս միայն կը փութամ յայտնել թէ սոյն դասագրքին Գ. տպագրութիւնը արդէն քանի ամիսներ առաջ հրապարակ ելած է և ինչ որ հոն աւելորդ սեպած եմ երրորդ տպագրութեան առթիւ, Պ. Քննադատը այդ աւելորդ սեպուած մասերը իր կարծիքով անգործածական կամ տպագրական սխալ և կամ փոքր ինչ սխալ համարելով զանոնք ցոյց տալու աշխատութիւնը յանձն առեր է։ Լաւ կ'ըլլար որ Գ. տպագրութիւնը տեսնէր ու յետոյ իր դիտողութիւնները ներկայացընէր, եթէ կ'ուզէր ինձ ծառայութիւն մը ընել։

Այս առթիւ հաճեցէք Տէր Խմբագրապետ յարգանացս հաւատիքը

Ձերդ

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Նոյեմ. — Բէքինէն կը հեռագրեն թէ պտտած զրոյցի մը նայելով, խնամակալուհին մեռած է և կայսրն ալ ճամբայ ելած է դէպի Բէքին։

—Այսօր առնուած լուրերու ամէնէն կարեւորն այն է թէ 20,000 հոգիէ բաղկացած չինական բանակ մը միջազգային զօրախումբին վրայ կը քալէ՝ Հոանկ-Հոյի և կայս. ջրանցքին միացած տեղը։ Ատոնց նպատակն է թող չտալ որ միջազգային զինուորները դէպի Սի-Նկան-Ֆու առաջանան։

ԲԱԲԻԶ.—Ֆրանսա, Ռուսիա, Մ. Նահանգները և Ճարոն համաձայնութիւն մը կնքեցին՝ Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութիւնը հակակշռելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ դահլիճին փոփոխութիւնները կը շարունակուին։ Սըր Բրամպրն արտաքին գործոց խորհրդական անուանուեցաւ, Լորտ Պալֆուր՝ առեւտրական նախարար և Պ. Ուինտէմ Իրլանտայի։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ շարժումը հինգ հազար Ափրիքանտէրներու՝ Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ։

ՔԱՆԱԴԱ

ԼՈՆՏՈՆ.— Մոնրէալէն կը հեռագրեն թէ Սըր Ռ. Լորիէ և Թորթ վերընտրուեր են և թէ ընդդիմադիրներէն բազմաթիւ կուսակցակիցներ քուէարկութեան մէջ յաղթուած են։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Նոյեմ.— Թիէն-Զինէն առանց թուականի հեռագիր մը կը ծանուցանէ Ռիւթէրի թէ Զին զտնուող ռուսական զինուորներու հրամանատար Լէնէվիչ զօրավարը, պաշտօնապէս ծանուցեր է օտար հիւպատոսներուն թէ Ռուսիա, իբրև յաղթողի իրաւունք, զրաւած է Բէյ-Հոյի միւս եզերքը գտնուած երկիրը՝ անդլիական և գերմանական ստացուածքներու հանդէպ, բաց ի այն հողերէն որոնք Եւրոպացիներու կը վերաբերին և որոնց սեպհականատէրերը, եթէ երբեք ըլլան, կարենան շուտով պաշտօնագիրներ ներկայացնել՝ հաստատող իրենց սեպհականութեան իրաւունքը։ Առանց օրինական վաւերագրի, սեպհականութեան համար եղած ուրիշ պահանջումները նկատողութեան պիտի չառնուին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Ուշինկթընէն ստոյգ աղբիւրէ կը հեռագրեն Նիւ Եորք Հերալտի թէ Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Մ. Նահանգաց և Ճարոնի միջեւ ո և է համաձայնութիւն չէ գոյացած՝ Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութիւնը հակակշռելու համար։

ԹԻԷՆ-ԶԻՆ.— Բէքինէն զօրավարը Բաօ Թիեկ-Ֆուէն վերադարձաւ, առանց լուրջ ընդդիմութեան մը հանդիպելու ճամբուն։ Բաօ Թիեկ-Ֆուէն Թիէն-Զին տանող ճամբուն վրայ, անգլիացի զօրավարը այրեր է Ֆոքսըրներու 26 գիւղեր։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱԲԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը չարունակեց դահլիճին ընդհանուր քաղաքականութեան վիճաբանութիւնը։ Ժողովը ընդունեց բանաձեւ մը որով կառավարութեան յայտարարութիւններուն հաւանութիւն կը յայտնէ։ Նաև 214ի դէմ 254 ձայնով ընդունեց առաջարկութիւն մը որով կը մերժէ հաւաքակ ներու վարդապետութիւնները։ Այդ առաջարկութիւնը նախարարապետին կողմէ ընդունուած չէր։ Ժողովը յետոյ ընդունեց յաւելուածական յօդուած մը որով ցաւ կը յայտնէ Սրիտոանուն ոճրագործ մը ապօրէն կերպով Պէլճիական կառավարութեան յանձնուելուն համար։ Այդ քուէարկութեանց արդիւնքը եղաւ բուռն յուզում մը որուն յաջորդեց երկար վիճաբանութիւն մը։ Վերջապէս ժողովը նախարարութեան համար վստահութիւն քուէարկեց։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	13 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	14
Ամէնէն վար գին	»	24	11 1/2
Ռումէլի երկթ. զոց.	Ֆր.	109	62 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	109	75
Ամէնէն վար գին	»	109	—

ԲԱՑՈՒՄ 27 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Ֆ.	24	14
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	116	25
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտի ժէնէրալ 0999ժ.		0	.5
Ցօս. Օթ. Նանժ է Վալէօր		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	.0
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» Ժուրնանս		193	—
« պարտաթ.		459	—
Բաքափ Ֆ. Պոլսոյ		462	—
Թրանսվալ		70	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	03
Բարիզ » »	Ֆր.	22	95
» » » չէք	»	22	79
Վէրլին անտոկոս չէք	Մարք	20	64
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	94

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	3[illegible]	20
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Թալ էմբէրիալ	»	98	20
Քրիմից	»	5[illegible]	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	[illegible]03	37
Մէճէտլիք	»	98	20
Բուսպլի ծղթաղրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 8 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռենթ 3 0/0		103

ԿԱՐԴԱՑԻՔ, ԿԱՐԴԱՑԻՔ
ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու . —Ն. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հանծրուլօ խան, Նորաշէն վերնայարկի անկիւնը, Թիւ 33

Այս վաճառատան տէրն և հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, չատ տարիներ այս արհեստով զբաղած, ուրիշներու հետ ընկերութեամբ հագուստի վաճառանոցներ կազմակերպած, իր փորձառութեան և ուղղամտութեան շնորհիւ, յաջախորդաց վստահութիւնն ու համակրութիւնը գրաւած ըլլալով, այս ձեռնարկով ալ յոյս ունենան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ։

Առաջին կարգի վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է վաճառանոցին մէջ։—Ի վաճառ հանուած բոլոր հագուստները, ամբողջապէս նոր կտրուած, վերջին նորաձեւութեան անթերի նմոյշներ են, խարդախ կերպասներ երբէք չեն գործածուիր. իսկ գիներու մասին մրցման գաղափար մը այն տաեն կարելի է ունենալ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ մարդ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ իսօսակցութիւնը.

—Մեր ամառուան հագուստը Հաճի Շահին վաճառանոցէն առնենք։

—Բայց այդ վաճառանոցը խանին մէջ տեղէն, երկար սանդուխով կ'ելլուի. ո՞վ պիտի յոգնի մինչեւ հոն։

—Կ'ելլենք, հոգ չէ, վաճառանոցին տէրը իր արհեստին մէջ չատ կարող ու փորձառու մէկն է. մեր ճաչակին համեմատ շիք և նորաձեւ հագուստներ ամէն տեղէ աւելի հոն պիտի գտնենք. եթէ ուզենք յատկապէս ձեւել կուտանք. գիներն այնքան աժան են որ կարծես թէ գոնէ քաշուելու մաքով, ունեցած ապրանքները ձեռքէ հանելու կ'աշխատի։ 140 ղ.ի բալթոներ հոնտեղ 90ղրշ.ի կը ծախուին։

—Ի՞նչպէս կը շահի ուրեմն

—Կը շահի որովհետեւ—Ա. Ընկեր չունի որ շահածը բաժնէ։ Բ. Անձնական ծախքն այնքան չափաւոր է որ ապրանքին գինը բարձրացնելու չի հարկադրուիր։ Գ. Գինքը ճանչցող և իրեն համակրող չատ յաճախորդ ունի, ամէն մէկէն քիչ քիչ կը շահի բայց գումարը մեծ կ'ըլլայ։ Դ. Բախտաւորմամբ ուրիշներու, վաճառատան վարձքը և ծախքը խիստ անչնչին են։ Ե. Քիչով գոհ սրտով կ'ըսէ. «Ապայ պէհէմէք վէհսին»։

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է—վերջին գին—Մէկ թիւր 2 ղրշ. — Նոր գուլեան աշխատութիւնները ձրի։ 598

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չքաղրամ ստացած է, շուշեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու ալէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հոչակել. միայն սա լուրը ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ազարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չքաղրամին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէջ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քննուին, արդիւնքը չատ սակմանապէս կ'ըլլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիներէ չինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ չինուած են. հետեւաբար տուինք ներկայ վկայականը։»

Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտներէն
Պոնկովսքի, Սինկրոս ու Տոմբ. Ծանցի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալնուն համար զինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կրգեռնատեղի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց թիւ 4, Էվտրիոս էֆ. Թուրճաղլու և Պոլիս Հասը իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնեթիոլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գինն է օքան 10 ղրշ. 7 ու 5 տարուան գոնեաքներուն՝ 13. 9 ու 6 տարուան գինիներուն՝ 3։ Կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուրբէնան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէյտան մեթրավաճառ Քիրեաքի վաճառատունը գին 4 ղրուշ։ Սիրքէճի՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին չէնքին մօտ՝ Միլաս։ Հասը Իսկէլէսի ծըխախոտի մաքստան մօտ՝ Զիրոնկէլոս։ Պոլիս Պալըք Բազար Բէնիրմի փողոց՝ Սորկի Բասքալիտիս։ Ղալաթիա՝ Քօսքէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտրգէրլար՝ Քոսքի Միքա, Խարձմը փողոց՝ Միխայաքի Թէրիրտի ու Քիւրէքճիլէր՝ Յանի Ֆոթոբուլօ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շիշլի Օսման Պէյ քաղինոյին հանդէպ Բէրիքլի Վալիատի։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները գուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկարարները լսկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ Բերա, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին եւեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ Պոլիս, Պահնճ Գալաթա, Ճէլալ Պէյ խանի յիգ, թիւ 1.
Զիգsտk Սէկիթ մաղազաս

Ֆերոյիչեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և միրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՊԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՊԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կապոյտ լասիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ամուսկի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեվներ (շիրիկա), էլեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միֆրոգզօբ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և արծաթ ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վօյվօտա Պանկալանցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և միրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵՆԱՊԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՊԱՆԱԿ։ Կապոյտ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ամուսկի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեվներ (շիրիկա), էլեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միֆրոգզօբ), փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և արծաթ ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները շատ աժան։ Ցանկացողք շատ գոհ պիտի մնան։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Ընդ.Ղ Հէլի, Կ Պոլսոյ և Օրթաքոյի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գօմ	1497	Գոզ	1011	Մալմօ	724	Բօգարիս	186
Ալէքթօ	3607	Գանկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Մաքֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարզէլլօ	3709	Ֆրիթօ	1735
Արիսոգօ	2377	Ֆիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Միլվիօ	1193
Պասանս	1822	Ֆօմինօ	937	Հինաու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Գօրտիինս	1264	Տուրօ	2383	Հորպիտ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Բասսօ	1328
Գրաւօ	1076	Տրաքօ	1713	Հուսմէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Ֆինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Բօրիս	3827
Գրֆֆալօ	4431	Էպլրօ	2464	Իտանօ	5540	Օռիս	4100	Բօլէտս	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատտօ	1520	Ֆիլնօ	1080	Օնիատրիս	4036	Բօրքիտս	487
Գալիքսօ	1337	Էրազօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինս	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Բօյօ	510	Զօյօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բիանքօ	2229	Զօլթուրնս	2396
Միսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Բինտալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնս	1648	Բօլլս	1613	Զէրս	1200
Գօլօրատտս	4235	Կիդանս	1243	Լօրէնցօ	3191	Բօմէս	1789		

Տուրս չոգեն.աւր՝ Նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։ Բասքալլս չոգենաւը, նաւապետ Կ. Հշամ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 15ին։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24. Քէչիւք Մէյլէք խան. Ղալաթա 377

ՉԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Ե իտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսուածները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէն կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ առ.ալա կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐի անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէեւ չատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանքն ու ամոլձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բան չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍՈԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐի բոլորովին զերծ է այս անտեղութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գտնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սոլօլէ Էմմիրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցներու։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄԻՐի անունը փնտռեցէք։

661 8 – 52

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՏԻՊԷ ՕՂԻՆ
ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕԲՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ ոգելից ըմպելիներու գործարանին մէջ, թիւ 69 Մոսկաէ՝ Ղալաթիա, կը ծախուի Պրուսայի ընտիր տիպ օղին, առաջին տեսակին մէկ կալօնը 15 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ մէկ կալօնը 12 ղրշ.ի։ Ընտիր տեսակէն մասուֆրա, կալօնը 17 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ կալօնը 13 ղրշ.ի։

Ցարգոյ հասարակ.թիւնը անգամ մը եթէ փորձէ այս ըմպելիներէն չատ գոհ պիտի մնայ։ Ո.ղ.ղը կրնայ օխայով գնել։

663 20—24

ԱՆԻՒ ԵՒՈՒՔ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ Ամենահին Միջազգային Ընկերութեան վերաց ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ֆ. ՈՒ. ՀՈՒԼՏՍՈՎ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիչ-Պատուիրակ
Ա. ՀՈՒՆՏՅԱՆ

192 Վօյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանենի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուրեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն ներշնչաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ոչցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ե. Դ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօր —Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ԶՈՒՆԻՆԻՔ !! 197

Ա Ա Ն Ք Ռ Ք
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՅԱՐԱՏՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորեալ գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 329 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էմմանուիլ Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Թեոդոսիք Հէքէս, Դեր-Նախագահ.
» Թէոդիք Հէքէս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գեորգեան Նաքաշ, » » » » »
» Անթաւան Բրօքէշ աՕսթէն.
Թէտարոր Բանէն
Ֆան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն
Կառավարութեան Քօմիսէր
Գ. ՅԱՆ ՄԻՒՐ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՋԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարտիգիլի առաջ։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

EMULSION SCOTT
ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

ամբողջ աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամէնէն ախորժահամ ձկան իւղն է ֆոսֆորիք սոր չօ է սոր սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հանոյքով կ'ուղեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏՔ, ԽՈՑԼՔ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆՔ, ԹԻՒՐՈՒՄՔ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆՔ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆՔ,
ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՔ, ՀԱԶՔ,
ՀԱՐԲՈՒԹՔ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆՔ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներու և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ 531

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1900 Հոկտ. 14էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եգերեռն Կամուրջ

1 05	Սթէն. Մրկ. ը. հիս. պէպէք արն. զրշ. օրթ. պշկ.	45
1 15	Եմմ. մէզր. պյրտ. Քրպ. Եոնր. Մրկ. պիտի հաղորդակցի	40
2 —	Սթն. Մրկ. Ը.հիս. պէպ. արն. զրշ. օրթ. պշկ.	34
2 —	Ը.ա.զվգ. Եմմ. մզր. պյրտ. Քրպ. Եոնր. սթն.Մրկ՝ պիտի հաղորդակցի. ուր. եւ կիր. բոլոր նաւատատոյցներուն պիտի մօտենայ	39
3 —	Մրկ. ը. հիս. պէպ.արն. զրշ.օրթ.պշկ.	19
3 30	Եմմ. մէզր. պյրտ. Քրպ. Եոնր. սթն. մրկ. ը.հիս. պէպ. պիտի հաղորդակցի, ուր. եւ կիր. օրերը արնվ. զրշ. օրթ. պշկ.	43
4 30	«էպ. արն. զրշ. օրթ. պշկ. զպթշ.	32
5 15	Արնվ. զրշ. օրթ. պէշկ. զպթշ.	39
5 —	Եմմ. մզրպ. պյրտ. Քրպ. Եոնիր. սթն. մրկ. Ը. հիս. պէպ. արն. Դրշ. օրթ. պէշկ.	33
9 —	Մզր. պէյզրտ. Քրպ. Եոնիր. սթն. մրկ. Ը.հիս. պէպէք ա.Ն.զրշ. օրթ.պշկ.	45
10 50	Պէպ. ուղղակի կամուրջ բաց ի կիր.է	43
10 25	Եմմ.մէզր. պէյզրտ. Քրպ. Եոնիր. մրկ. ը. հիս. արն. օրթ.	32
12 —	Օրթ. պշկ. Սկտ.	13

Ասիական եգերեռն Կամուրջ

1 20	Դնտ. պէպ. վնիր. չնկ. պէյլ.Գզկ. սկտ.	33
1 30	Պէյզ. բշպհ. չպրյ. գանդ. ա. հիս. գնտ. վնիր. (պիտի հաղորդակցի) օրթ. ուր. եւ կիր. չէնկ. պէյլ. գուզկ.	44
2 15	Անվ. վնիր. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	32
2 30	Եմմ. մզր. պյրտ. Քրպ. պյզ. բշպհ. չպզլ. գանդ. ա.հիս. գնտ. վնիր. պիտի հաղորդ. օրթ. ուր. եւ կիր. չնկ. պէյլ.զզկ. պշկ.	38
3 45	Վնիր. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ։	44
4 30	Պէյզ. բշպհ. չպզլ. գանդ. ա.հիս. գնտ. վնիր. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	40
6 50	Ը.ա.հիս. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. զզկ. պշկ. գպթշ.	19
7 —	Եմմ. մզրպ. պէյզրտ. Քրպ. պէյզ. բշպ. Եոնիր. գանդ միրկ. Ը.ա.հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. զզկ. պէշկ.	34
8 15	Ը. Ա. զվգ. Եոնիմ. մէզպ. պյզ. Քրպ. Գէյզ. բշպ. չպրյ. գանդ. ա. հիս. գնտ. վնիր. չնկ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ։	38
10 15	Գէպ. չնկ. օրթ. (բացի ուր եւ կիր.է)	41
10 50	Գէյզ. Եոնիր. գանդ. ա. հիս. պէյլ. պշկ.	33

Կամուրջէն եւրոպական եգերեռ

1 15	Գշկ. սկտ.	13
2 30	Գէշկ. օրթ. զրշ. արնվ. պէպ. Ը. հիս. միրկ. սթն. Եոնր. Քրպ. պյրտ. մզր. Եոնմ.	33
3 15	Գշկ. օրթ. պէյլ. վնիր. բաց ի ուրքաթ եւ կիրակիէ	44
3 30	Դպթշ. Գէշկ. օրթ. զրշ. արնվ. պէպ ը	32
4 30	Դպթշ. Գէշկ. օրթ. զրշ. արնվ. բաց ի կիրակիէ	39
5 —	Գէշկ. օրթ. զ.ՀՀ. արն. պէպ. ը. հիս. միրկ. սթն. Եոնիր. պէյզ. Քրպ. պէյզրտ. մզրպ. Եոնմ. Ը.Ա. զավաք	33
8 30	Գշկ. օրթ.զրշ.արնվ. պէպ. Ը.հիս. միրկ. սթն.Եոնիր. Քրպ. պէյզրտ. մզրպ. Եոնիմ.	32
9 40	Դպթ. Գշկ. օրթ. զրշ. արնվ. պէպ. պիտի հաղորդակցի, բացի ուրքաթ եւ կիրակիէ	44
10 —	Գէպ. ը.հիս. միրկ. սթն. Եոնիր. Քրպ. պյրտ. մզրպ. Եոնիմ. ուր. եւ կիր. պշկ. օրթ. զրշ. արնվ.	39
10 5	Գէշկ. օրթ. զրշ. արնվ. պէպ. պիտի հաղորդակցի բացի ուրքաթ եւ կիրակիէ	43
10 45	Գէպ. միրկ. սթն. Եոնր. Քրպ.պյրտ.մզպ. Եոնմ. ուր. եւ կիր. պշկ.օրթ.զրշ. արնվ.	38
11 10	Գէշկ. օրթ. զրշշ. արնվ. ը. հիս. միրկ. Եոնիր. պիտի հաղորդակցի	45
11 35	Եոնիր. Քրպ. պէյզրտ. մզրպ. Եոնիմ։	41
11 50	Օրթ. արնվ. պէպ. Ը.հիս. միրկ. սթէն.	19
12 05	Գէշկ. սկտ. զզկ. զրշշ. արնվ.	32

Կամուրջէն ասիական եգերեռ

8 —	Սկիտ. զզկ. պէյլ. չնկ. վնիր. գնտ. ա. հիս. Գասյ. չպր. բշպհ. պէյզ.	40
4 —	Գշկ. զզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. արնվ. գնտ. ա.ը.հիս. միրկ. զնվ. Եոնր. բշպ. պէյզ. Քրպ. պէօյզտ. մզրպ. Եոնմ.	34
5 30	Գպթշ. պշկ. սկտ. զզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. արն. գնտ. ա. հիս.	19
7 —	Գշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտ. Ը.հիս. միրկ. գանդ. Եոնր. պէյզ. Քրպ. պյրտ. մզրպ.	45
9 —	Գէշբ. զզկն. պէյլ. չնկ. վնիր. գնտ. Ա. հիս. գնվ. բշպ. պյզգ.	33
10 20	Գէշկ. գնտ. Ա. հիս. գանլեմ. չպզլ. բշպհ. պէյզ. մզրպ. Ը.Ա.զավ. ուր. եւ կիր. պէյլ. չնկ. վնիր.	39
10 30	Գէշ2. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնիր. պէպէք գնտ. Ա. հիս. բաց ի ուրքաթ եւ կիրակիէ	34
11 20	Գէշ2. պէյլ. չնկ. գնտ. ա. հիս. գնտ. չպր. բշպ. պէյզգ.	44
11 55	Դշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիր. պէպ. գնտ.	33

ՔՈՒՆ ԶՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԱՆԲՈՒՆՈՒԹԵՆՔ մաչած, նիհարցած անձերուն ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ՔՈՒՆ պարգեւելով անոնց կազմուածքը զօրացնելու, կիներու ԱՐԳԻԱՆԱՆԵՂՈՒԹԻՒՆԸ, կրբագրգռութիւնը, տղոց ՋՂԱՋՈՒԹԻՒՆԸ (ճեվալէ) և ամէն հասակի յաջողակ ՋՂԱՑԱՒԻԹԻՒՆՆ (ճեվրալիք) ու ԲԱՆԴԱԴՈՇԱՆՔԸ (սաեքգլամա) շուտով և հիմնապէս բուժելու միակ դարմանը ԺԷԼԻՆՕՒ ՕՇԱՐԱՆՆ է (Sirop Gelineau).

ՔՈՒՆ ԲԵՐԵԼՈՒ ամէնէն ազդեցիկ, ամէնէն անվնաս և փորձուած դեղը ԺԷԼԻՆՕՒ ՕՇԱՐԱՆՆ է. որուն շնորհիւ կարճ ժամանակի մէջ կը բժշկուին ԳԻՒՐԱՎԷՐԳԻՈՒԹԻՒՆՆ ու ժանտատենդէ (ֆիւմա) առաջ եկած ուղեղային հիւանդութիւնները։

ԿԱՊՈՑՏ ՀԱՉԸ բուժելու ամէնէն ընտիր ու ազդեցիկ դեղը ԺԷԼԻՆՕՒ ՕՇԱՐԱՆՆ է, որ փոքրիկ հիւանդին առողջաբար քուն պարգեւելով, գիշերները կանգնելուն և ուժգնալուն կ'օգնէ,

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ։ 496 24–26

ՖՐԵՏ. ԼԷՖԼԱՑ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒՏԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լէյթ-ուլ և Ուրեւելեան Գէլ բանալ շրջանակ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Գոմէնեան	10500	Էնիրգին	3500
Քէսորիան	10500	Զորժ.ըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալսէքրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ռրսպիան	3500
Գոլսմիան	8000	Զքէնիան	3500
Ձորձիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսպինիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրենիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինսօ	900
Վալսնիան	3700	Օբորդս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպսն	900
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւի ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեցեք

ԷՖՎԱՐ ԼԱՅՈՆԻՆ
Ղալաթիա, քաղաքին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET D COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւն

Գշ. 24 6 Օտէսա ժամը 4ն յետ միջօրէի
Գշ. 25 7 Իզմիր, Բիրէ, Ներբսանդրիա ... 10ին միջօրէին առաջ հաղորդակցիլով Աղեքսանդրիա Բեյրութ Յաֆֆա, Գէրուզ և Գ...
Ե 26 8 Օտէսա ժամը 0ին միջօրէի
» 26 8 Ինէպոլու, Սինոպ Սամսոն ... Տիրասոն, Տրապիզան, Բիզ
Ցուտ ժամը 4ին ... միջօրէ
Ցեր 27.9 Օտէսա ժամը 4ն յետ միջօրէի 531

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՄՈՐԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱԳԷ ԵՒ ԸՆԿ

Ցոմանք ուղղակի Բաքէի համար
Առաջին կարգի 245 ֆրանք Զ.կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեան համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Բարաքի փողոց։ 516 Թ ՐԷՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD